

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Tullivalvonnan koulutustarpeet Tullialan peruskoulutuksessa

Rantaharju, Sari

2016 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Tullivalvonnan koulutustarpeet Tullialan peruskoulutuksessa

Sari Rantaharju
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2016

Sari Rantaharju

Tullivalvonnan koulutustarpeet Tullialan peruskoulutuksessa

Vuosi 2016 Sivumäärä 48

Tullialan uudet ammattitutkinnon perusteet tulivat voimaan 1.8.2016. Tullialan ammattitutkinnon perusteet laadittiin tullivalvonnan osaamisalan suhteen niin, että kohderyhmänä ovat ainoastaan Tullin virkamiehet. Tullivalvonnan tutkinnon osan osaamisalaan annettava valmistava koulutus voidaan täten rakentaa pelkästään Tullin perusvalvonnan henkilökunnan osaamistarpeisiin perustuen. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on uudistaa Tullialan peruskoulutusta tullivalvonnan koulutuksen osalta, joka toimii valmistavana koulutuksena tullialan ammattitutkintoon tähtäävässä koulutuksessa. Opinnäytetyössä huomioidaan myös Tullin henkilökunnan alkuperähdityksen sekä muu koulutuksen tarve tullivalvonnessa työskentelevän henkilökunnan osalta.

Tullivalvonnalla tarkoitetaan, että tullilain säädöksiä ja tarvittaessa muun lainsäädännön säännöksiä noudatetaan. Tullivalvontatehtävät pohjautuvat lainsäädäntöön, missä tullitarkastaja käyttää merkittävää julkista valtaa. Tullitarkastajan oikeuksilla voidaan puuttua useisiin perustuslaissa (731/1999) turvattuihin oikeuksiin. Opinnäytetyössä on selvitetty mitä muutoksia ja uudistuksia annettavaan tullialan peruskoulutukseen ja tullitarkastajan opintopolkuun tulee tehdä, jotta voidaan varmistaa julkisen vallan käytön edellytykset.

Tiedonkeruun menetelmänä on käytetty Tullin perusvalvonnessa työskentelevälle henkilöstölle suunnattua kyselyä ja Tullin asiantuntijoilta saatuja haastatteluja. Tietoa analysoitiin tyyppitellyllä. Tietoa haettiin aihepiiriin kuuluvasta lainsäädännöstä ja Tullialan ammattitutkinnon tullivalvonnan osaamisalan ammattitaitovaatimuksista. Vertailu muiden viranomaisten antamaan koulutukseen rajattiin pois opinnäytetyöstä Tullin koulutusrakenteen ollessa hyvin erilainen.

Opinnäytetyön johtopäätöksiä todetaan, että tullitarkastajan tulee työssään hallita perusjuridiikka. Tullin perusvalvonnessa työskentelevän alkuperähditystä ja koulutusta tulee laajentaa muiltakin koulutusalueilta huomioiden tullivalvonnan työtehtävät sekä työvälineet, joita tullitarkastaja käyttää valvontatyössään. Tullialan peruskoulutuksen opetuksellisen sisällön tulee koulutuksessa tasapainottua painopisteiltään ja vastata tulevalta sisällöltään paremmin olemassa olevaan laajaan valvonnan työtehtäväkenttään yhdenmukaistaen samalla toimintatapoja eri toimipaikoilla. Tullialan peruskoulutus alkaa Tullin nykyisessä koulutusrakenteessa verraten myöhään, vaikka koulutustarve on olemassa jo ennen peruskoulutuksen alkamista. Valvonnan jatko - ja täydennyskoulutuksia kehitettäessä aikaväli Tullin koulutuksen antaman perehdytyksen ja Tullialan peruskoulutuksen välillä tulee huomioida tullivalvonnan koulutus suunnittelussa.

Sari Rantaharju

Educational needs of Customs Control in Further Qualification in Customs

Year	2016	Pages	48
------	------	-------	----

A new basis for further qualification in Customs is valid from 1st August 2016. The basis for further qualification in Customs in the area of customs control was drawn up so that the target group was only customs officials. Preparatory education for customs control staff can only be built based on the needs of the customs control staff. The purpose of this thesis is to renovate the basic education of the customs' line of work, which acts as preparatory education for the line of customs control. The thesis also introduces Customs staff's educational needs and that of the staff, who working in the customs control.

The term concept customs control means that statutes of Customs Act and other laws are followed. The duties of customs control officers, who exercise significant public authority, are based on legislation. Customs officers have the right to intervene in many rights, which are protected by the constitutional law (731/1999). The thesis clarifies the changes and renovations needed for further qualifications in the customs and education of customs officers, so that the requirements for exercising public authority are ensured.

The method for data acquisition was survey sent to targeted staff members, who work in the customs control. Specialists in the Customs Enforcement Department were also interviewed. The data was analyzed with sorting. The data was also compiled from legislation and requirements of further qualification in Customs. A comparison with other authorities' education was left out because of the structure of the Customs education is different.

The main result was that a customs officer, who exercises public authority, should govern the basics of law. Introduction and education for people working in customs control should be expanded from other areas of education by taking into account customs control duties and tools that customs officers use. The educational content of further qualification in Customs practices should focused on the main points and its content should match better with a wide scale of customs control duties. At the same time, working methods in different offices should be unified. In the Customs, further qualification in Customs starts quite late even though the needs exist already before the education. When developing the advanced education and supplemental education of customs officials, the existing interphase between different forms of education should be considered.

Keywords: Customs, Customs basic education, Customs control, Further qualification in Customs

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Opinnäytetyön keskeiset käsitteet.....	7
3	Tullin organisaatio ja tullivalvonta	7
	3.1 Suomen Tulli	8
	3.2 Tullivalvonta	9
	3.3 Tullin koulutus	11
4	Tullin koulutuspolku ja Tullialan peruskoulutus	12
	4.1 Tullin koulutuspolku ja yleisperehdytys.....	12
	4.2 Tullialan peruskoulutuksen rakenne ja tarkoitus	13
5	Tullialan ammattitutkinto	16
	5.1 Tullialan ammattitutkinnon perusteet	16
	5.2 Tullialan ammattitutkinto - Liikennevirtojen tullivalvonta.....	18
6	Opinnäytetyön menetelmävalinnat ja tutkimusprosessi	20
	6.1 Kvalitatiivinen lähestymistapa.....	20
	6.2 Tiedonkeruun menetelmät	21
	6.3 Käytetyt tiedonkeruumenetelmät.....	22
	6.4 Analysointimenetelmät.....	23
	6.5 Opinnäytetyön luotettavuus ja pätevyys.....	24
7	Kyselyn ja haastattelujen tulokset.....	25
	7.1 Vastaajien taustatiedot	25
	7.2 Vastaajien koulutuksen- ja perehdytyksen tarve.....	26
	7.3 Vastaajien avoimet vastaukset Tullialan koulutuksen- ja perehdytyksen tarpeeseen	27
	7.4 Vastaajien työtehtävät.....	27
	7.5 Vastaajien Tullialan peruskoulutuksen tarpeet	28
	7.6 Vastaajien avoimet vastaukset Tullialan peruskoulutuksen tarpeista	29
	7.7 Vastaajien tarpeita ja näkemyksiä Tullialan koulutuksesta sekä jatko - ja täydennyskoulutuksesta.....	30
	7.8 Tullin valvontaosaston haastattelutulokset	31
	7.9 Tuloksien yhteenveto.....	34
8	Johtopäätökset	35
9	Oman työn arviointi ja jatkotutkimusaiheet	36
	Lähteet	37
	Kuviot.....	40
	Taulukot	41
	Liitteet.....	42

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on uudistaa Tullialan peruskoulutuksen painopisteet tullivalvonnan osa-alueilta kvalitatiivisen menetelmin. Uudet Tullialan ammattitutkinnon perusteet tulivat voimaan 1.8.2016. Uusi Tullialan ammattitutkinto ja uudet Tullialan ammattitutkinnon perusteet Tullivalvonnan osaamisalassa laadittiin siten, että kohderyhmänä ovat ainoastaan Tullin virkamiehet. Tullivalvonnan osaamisalan valmistava koulutus voidaan rakentaa täten pelkästään Tullin henkilökunnan osaamistarpeisiin pohjautuen. Opinnäytetyön tekijänä aiheen valinta oli luonnollinen ja helppo. Siirryin keväällä 2015 Tullialan peruskoulutuksen valvontakurssin kurssivastaavaksi ja omaan pitkän työkokemuksen Tullin perusvalvontatehtävistä.

Suomen tullin työ yhteiskunnan suojaajana on merkittävä. Tulli suojelee ympäristöä, kansalaisia ja yhteiskuntaa sekä on keskeinen toimija rajat ylittävän rikollisuuden ja harmaan talouden torjunnassa. Tullin tarkoituksena on edistää kansainvälisen tavarakaupan sujuvuutta ja varmistaa kaupan oikeellisuus ja kantaa tavaraverot. Tullivalvonnan tehtäväkenttä on laaja ja työssään tullitarkastaja käyttää merkittävää julkista valtaa. Maailman globalisoituessa ja turvallisuusympäristön muuttuessa muuttuvat haasteet myös Tullissa ja Tullin työnkuviissa. Tulli on merkittävä sisäisen turvallisuuden toimija. Tullin merkitys sisäisen turvallisuuden valvojana tulisikin huomioida paremmin, erityisesti Euroopan unionin sisäliikenteessä, jossa tavaroilla ja ihmisillä on vapaa liikkuvuus. Vapaa liikkuvuus on luonut paremmat mahdollisuudet myös rikollisten, laittomien tavaroiden ja aineiden liikkuvuudelle. Terrorismin torjunta on myös yksi Tullin tehtävistä ja valitettavasti hyvinkin ajankohtainen asia Euroopassa. Vapaa liikkuvuus sisärajoilla antaa Tullin suorittamalle valvonnalle myös omat erityiset haasteensa valvonnan suhteen sisäliikenteessä. Tarkastuskynnys sisäliikenteessä on korkeampi kuin kolmannen maan liikenteessä. Tullivalvontaa suoritetaan sisäliikenteessä myös suhteellisen vähäisellä henkilöstömäärällä.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää työn vaativuutta vastaavat opetukselliset painopistealueet Tullialan peruskoulutukseen. Tullialan peruskoulutuksen koulutustarpeiden lisäksi otan opinnäytetyössäni huomioon myös yleisperehdytyksen ja muun koulutustarpeen tullivalvonnan henkilökunnan koulutuksessa. Opinnäytetyöni tutkimuskysymyksenä toimii, mitä Tullin perusvalvonnassa työskentelevän tullitarkastajan tulee hallita työssään, jotta julkisen vallan käyttö työtehtävissä täyttää viranomaiselta odotetut ammattimaiset toiminnan edellytykset. Näihin edellä mainittuihin kysymyksiin etsin vastauksia laissa määrättyjen viranomaisten velvoitteiden ja työtehtäviin pohjautuvan lainsäädännön lisäksi Tullin toimipaikkaosastoille suoritettua kyselyllä ja Tullin valvontaosastolta saatuja haastatteluja käyttäen.

2 Opinnäytetyön keskeiset käsitteet

Opinnäytetyöni keskittyy Tullialan peruskoulutuksen uudistamiseen tullivalvonnan osalta Tullialan ammattitutkinnon Liikennevirtojen tutkinnon osaan perustuen. Kuvaan seuraavaksi käsitteitä, jotka esiintyvät opinnäytetyössäni.

Harmaa talous tarkoittaa organisaation sellaista toimintaa, josta aiheutuvia lakisääteisiä velvoitteita laiminlyödään. Velvoitteet voivat koskea verojen, Tullin perimien maksujen tai lakisääteisten eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksujen suorittamisen välttämistä tai perusteettomien palautusten saamista. (Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä 1207/2010.)

Näyttötutkinnot pohjautuvat ammatillisesta aikuiskoulutuksesta säädettyyn lakiin (631/1998) ja asetukseen (812 / 1998) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta. Näyttötutkinnot on suunniteltu erityisesti aikuisille tutkinnon suorittajille. Tutkinnossa onkin huomioitu joustavuus ja asiakaslähtöisyys. Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla näyttötutkinnon perusteissa määritelty ammattitaito tutkintotilaisuuksissa käytännön työtä tehden. Tutkintotilaisuuksiin voi osallistua riippumatta siitä, miten ja mistä tarvittava ammattitaito on hankittu. (Näyttötutkinto-opas 2016, 11.)

Rajat ylittävä rikollisuus on rikollisuuden muoto, joka ylittää valtion rajat. Rajat ylittävä rikollisuus on useimmiten ammattimaista ja järjestäytyntä rikollisuutta. Muun rikollisuuden lisäksi omaisuusrikoksiin kohdistuva ulkomaalaisryhmien niin kutsuttu hit and run -rikollisuus on lisääntynyt viime vuosina. (Turvallisempi huomina - Sisäisen turvallisuuden ohjelma 26/2012, 26.)

Sisäinen turvallisuus määritellään yhteiskunnan olotilalla, jossa väestö voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman häiriötä, rikollisuutta ja onnettomuuksia sekä kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta. (Turvallisempi huomina - Sisäisen turvallisuuden ohjelma 26/2012, 8.)

Tullitarkastus on tulliviranomaisen suorittama erityistoimi, jonka tarkoituksena on varmistaa tullilainsäädännön ja muun sellaisen Tullin toimivaltaan kuuluvan lainsäädännön moitteeton noudattaminen. Erityistoimia suoritetaan unionin tullialueella ja sen ulkopuolisten maiden tai alueiden välillä. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 952/2013.)

3 Tullin organisaatio ja tullivalvonta

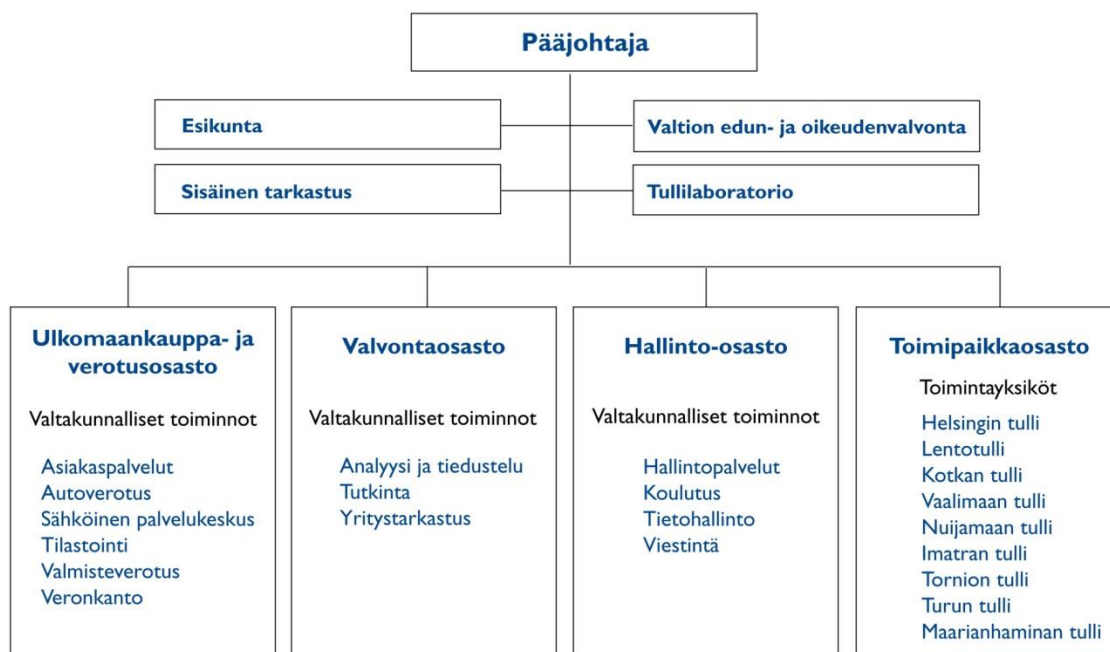
Tässä luvussa esittelen yleisesti Tullia ja sen yksiköitä, tehtäviä, merkitystä sekä Tullin monipuolisia yhteistyötahoja. Tullin organisaatiokuviossa (kuvio 1) on kuvattu toimipaikkaosastot. Toimipaikkaosastojen alaisuudessa tullivalvonnassa työskentelevät tullitarkastajat ovat opin-

näytetyöni kohderyhmä, joille Tullialan peruskoulutuksen uudistusta tullivalvonnan suhteen rakennetaan. Tässä luvussa kuvaan myös tullivalvontaa, ja sitä, minkälaisissa toimintaympäristöissä tullivalvontaa suoritetaan. Tämän jälkeen esittelen Tullin koulutuksen organisaation.

3.1 Suomen Tulli

Suomen tulli on monialainen lainvalvonta- ja palvelu organisaatio. Tulli on valtionvarainministeriön tulosohjaama virasto, joka toimii yhteistyössä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten kanssa sekä elinkeinoelämän kanssa. Tullin palveluksessa on 2200 henkilöä. Vuonna 2015 Tulli kantoi valtiolle veroja yhteensä 10,4 miljardia. (Tulli 2016, tietoa Tullista.)

Tullissa on pääjohtajan alla yksiköt (kuvio 1) ja niiden ohjaamat toimintayksiköt joita ovat esikunta, valtion edun- ja oikeudenvallvonta, sisäinen tarkastus ja tullilaboratorio. Ulkomaankauppa- ja verotusosaston alle kuuluvat valmisteverotus, autoverotus ja maahantuonnin arvonlisäveroverotus siirretään hallitusti Tullista Verohallinnon alle 1.1.2017 alkaen. Tullista siirtyy työskentelemään noin 200 henkilöä Verohallinnon alaisuuteen. Tullille jää kuitenkin verotukseen ja sen valvontaan liittyviä tehtäviä. Tulli myös säilyy siirrettävien verolajien esitutkintaviranomaisena. (Tulli 2016h.)

Kuvio 1. Tullin organisaatio

Toimipaikkaosastot jakautuvat toimintayksiköihin, eri alueiden tulleihin. Toimipaikkaosastojen tulleissa työskentelevät henkilöt suorittavat työssään tullivalvontaa, joka kohdistuu ulkomaanliikenteessä oleviin aluksiin, ajoneuvoihin, lastiyskistöihin, matkustajiin ja matkatavaroi-

hin sekä posti- ja pikarahtiliikenteeseen. Toimipaikkaosastojen tulleissa suoritetaan myös alueellista riskianalyysiä sekä täydentävää kohdevalintaa. Tulliselvitys- ja asiakaspalvelu sekä varasto- ja menettelytarkastukset kuuluvat myös toimipaikoissa suoritettaviin työtehtäviin, yhdessä läpivalaisu- sekä koira- ja venetoiminnan kanssa. (Tulli 2013-2016, tietoa Tullista Tullit ja niiden tehtävät; Tulli 2016d.) Tullilla on kiinteä miehitys osissa toimipaikkoja sekä liikuvia valvontaryhmiä. Liikkuvalla valvonnalla tarkoitetaan sitä, että partiolla on käytössään mobiililaittein varusteltuja autoja, joista löytyvät tarvittavat työvälineet ja järjestelmät suoritettaviin virkatehtäviin. Liikkuva valvonta voi suorittaa tullivalvonta tehtäviä maantieteellisesti hyvinkin laajalla toimipaikka-alueeseen kuuluvalla alueella. Helsingin liikkuvalla valvontaryhmälle esimerkiksi kuuluvat Helsingin eri satamien lisäksi toimipaikat välillä Hanko-Porvoo. (Erkkilä, 2016.)

3.2 Tullivalvonta

Tullivalvonnalla tarkoitetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (952/2013) 5 artiklan mukaan sitä, että tullilain säädöksiä ja tarvittaessa muun lainsäädännön säännöksiä noudatetaan. Tullilain (304/2016) 1 pykälässä määritellään kyseisen lain soveltamisala. Tullilakia sovelletaan Suomessa Euroopan unionin tullialueelle tuotavien ja sen ulkopuolelle vietävien sekä Suomen tullialueen kautta kuljetettavien tavaroiden tulliselvitykseen, tullivalvontaan ja tulliverotukseen. Tämän lisäksi tulee huomioida, mitä edellä mainituista asioista säädetään myös unionin lainsäädännössä. Tullilain (304/2016) 1 pykälän 3 momentti antaa oikeuden toimivaltuuksien käyttämiseen unionin oikeuden mukaisin edellytyksin myös unionin jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä (sisäliikenne), jossa Suomeen tuotavien ja Suomesta viettävien sekä Suomen alueen kautta kuljetettavien tavaroiden koskevia kieltojen ja rajoitusten noudattamista valvotaan.

Tullivalvontaa suoritetaan lentokentillä, satamissa, rajoilla, sisämaassa sekä vesiliikenteessä. Suomen tullialue määritellään tullilain (304/2016) 2 pykälässä. Suomen tullialueella tarkoitetaan aluetta, jonka muodostavat valtakunnan maa-alueet, aluevedet ja ilmatila, kuitenkin siten, että tullialue ulottuu kaksi meripeninkulmaa aluemerren ulkorajaa ulommaksi, jollei kansainvälisesti asiasta ole sovittu muuta. Tornion tullin henkilöstö osallistuu rajatulliyhteistyösopimusten mukaisesti tehtäviin Ruotsin ja Norjan tullien kanssa. Rajatulliyhteistyö Norjan kanssa tapahtuu valvontavyöhykkeellä, joka muodostuu seitsemän kilometrin levyisestä alueesta valtioiden välisistä valtakunnan rajoista lukien molemmat puolet. Tullit valvovat kummankin valtion tullimääräyksiä, tuonti- ja vientimääräyksiä sekä muita liikennettä koskevia määräyksiä, joiden noudattamista valvotaan rajatulliyhteistyöhön kuuluvassa toiminnassa. (Sopimus Suomen ja Norjan välisestä rajatulliyhteistyöstä 37/1969.) Toimipaikkaosastojen Tullit osallistuvat myös sidosryhmä-, viranomais- ja PTR-yhteistyöhön. (Tulli 2016d).

Tullivalvonta kohdistuu eri liikennemuotoihin, joka sisältää kulkuneuvo-, henkilöliikenne- ja tavaravirrat. Tullilla on lukuisia valvontatehtäviä, joita ovat esimerkiksi tuonti- ja vientirajoitusten sekä kieltojen valvonta, rajatarkastukset ja laittoman maahantulon valvonta, säteilyvalvonta, sisäisen turvallisuuden valvonta, tieliikenteenvalvonta sekä tavara- ja varastovalvonta. Tullirikoksia paljastavaa toimintaa suoritetaan itsenäisesti Tullin perusvalvonnassa sekä yhteistyössä Tullin rikostorjunnan kanssa. Tullivalvonta suorittaa myös Tullin rikostorjuntaa tukevia sekä esitutkintaa turvaavia toimenpiteitä. Tulli tutkii itse paljastuneet tullirikokset. Esitutinnan perustehtävät, kuten rikosilmoitusten laatiminen ja rangaistusvaatimusmenettelyn käyttäminen kuuluvat perusvalvonnan tehtäviin. (Tulli 2013-2016, Tullit ja niiden tehtävät; Tulli 2016d.)

Tullirikoksella tarkoitetaan rikosta, jossa rikotaan sellaista tullilain tai muun lain säännöstä, jonka noudattamisen valvonta tai täytäntöönpanotehtävä on Tullin tehtävä. Tullirikoksella tarkoitetaan myös rikoslain (39/1889) 16 luvussa tarkoitettua haitantekoa virkamiehelle sekä niskoittelua tullimestä vastaan. Tullirikoksen tunnusmerkistö täyttyy myös rikottaessa rikoslain 46 luvun 6 a pykälässä tarkoitettua laitonta tuontitavaraan ryhtymistä ja sellaista rikosta, johon sisältyy omaisuuden maahantuontia, maastavientiä tai Suomen kautta kuljettamista. (Laki rikostorjunnasta Tullissa 623/2015.)

Tullin tietoon tuli vuonna 2015 yhteensä 9656 tullirikosta. Tullirikostorjunnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus oli noin 16 miljoonaa euroa. Rikoshyötynä takaisin saatu määrä oli 10.7 miljoonaa euroa. Huumausainerikoksia oli 2312 kappaletta. Amfetamiinia takavarikoitiin noin 136 kiloa ja kokaiinia takavarikoitiin 5.86 kg, mikä oli suurin määrä 13 vuoteen. Paljastuneita veropetoksia oli 856, joista 69 törkeitä veropetoksia. Tullin talousrikostorjunnan vaikuttavuus oli 14.24 miljoonaa euroa. Alkoholia Tulli takavarikoi vuonna 2015 4 471 litraa. Veroharkintaan siirtyi 267 089 litraa. Tullin yritystarkastuksen yritys- ja asiakirjatarkastusten lisäkanto osuus oli 64.8 miljoonaa euroa. Talousrikostorjunnan takaisin saama rikoshyöty oli 0.51 miljoonaa euroa. Viranomaisyhteistyössä kannetut verot ja torjutut veronmenetykset olivat 6.13 miljoonaa euroa. Harmaan talouden torjuntaan liittyvien toimintaohjelmien projektien vaikuttavuus oli vajaa 55.33 miljoonaa. (Tulli 2016.)

Tullin rooli valvontayhteistyössä on hyvin monialainen ja laaja. Tullin valvonta työskentelee usean eri ministeriön kanssa ja näiden ministeriöiden alaisuudessa olevien vastuuviranomaisten kanssa toimien valvontaviranomaisena. Valvontayhteistyötä tapahtuu luonnollisesti poliisin, rajavartiolaitoksen ja syyttäjäviraston kanssa. Muita yhteistyöviranomaisia Tullille (Tulli 2016c.) ovat myös seuraavat:

- Verohallinto (harmaa talous, yritystarkastus, vientivalvonta)

- Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi (raskaanliikenteen valvonta, markkinavalvonta ja satamissa noudatettavat turvatoimet)
- Elintarviketurvallisuusvirasto Evira (FEOGA, elintarvikkeet)
- Maaseutuvirasto Mavi (kasvi- ja eläintaudit)
- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea (lääkkeet)
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira (tupakka, alkoholi)
- Säteilyturvakeskus STUK (säteilevät aineet, markkinavalvonta)
- Museovirasto (kulttuuriesineet)
- Suomen ympäristökeskus SYKE (jätteet, kemikaalit, CITES)
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes (kemikaalit, kulutustavarat, räjähdysaineet)

Tulli valvoo siis noin 52 kahta eri tuonti- tai vientirajoitusta. Tullin valvomat rajoitukset ja kiellot sisältävät hyvinkin erilaisia valvottavia asioita, joita ovat esimerkiksi uhanalaiset eläin- ja kasvilajit, jätteet, raakatimantit, vaaralliset kemikaalit ja esineet, radioaktiiviset aineet, kaksikäyttötuotteet, aseet, kulutustavarat, lelut, tuotevääreännökset ja käteinen raha. Tullin valvomia tunnetuimpia rajoitusten ja kieltojen alaisia aineita ja tavaroita ovat huumausaineet, alkoholi, tupakka ja nuuska. (Tulli 2016c.)

3.3 Tullin koulutus

Tullin koulutus vastaa valtakunnallisesti Tullin henkilöstön osaamisen kehittamisestä. Koulutuksen toteutus tapahtuu yhteistyössä Tullin osastojen ja alueiden kanssa. Koulutustilaisuuksia järjestetään Tullikoulussa, alueilla ja työpaikoilla. Tullin koirakoulu on osa Tullin koulutusta. (Tulli 2016a.) Tullin koulutuksessa työskentelee koulutusjohtajan alaisuudessa seitsemän koulutussuunnittelijaa, joista kaksi sijoittuu koirakouluun. Koulutuksella on yksi verkkokoulutusasiantuntija. Opettajia on seitsemän. Koulutuskordinaattoreita on kaksi ja koulutussihteereitä on kolme.

Koulutuspalveluja tarjotaan Tullin oman henkilökunnan lisäksi myös muille viranomaisille, Tullin yritysasiakkaille sekä oppilaitoksille. Tulli kouluttaa henkilökuntaansa myös vastavuo- roisesti muiden viranomaisten organisaatioissa. Pääpainopistealueet ovat kuitenkin Tullialan peruskoulutuksessa omalle henkilöstölle, Tullialan ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa, jatko- ja täydennyskoulutuksessa sekä asiakaskoulutuksessa. Tullin koulutus osallistuu myös aktiivisesti kansainväliseen tullikoulutuksen kehittämistyöhön (EU, Maailman tulliliitto, Pohjoismaat, Venäjä ja Kiina). (Tulli 2016a.) Tullialan ammattitutkinnon osalta yhteistyökumppanina ja tutkinnonjärjestäjänä toimii tällä hetkellä Kouvolan seudun ammattiopisto (KSAO) aikuisopisto. (Tulli 2016b).

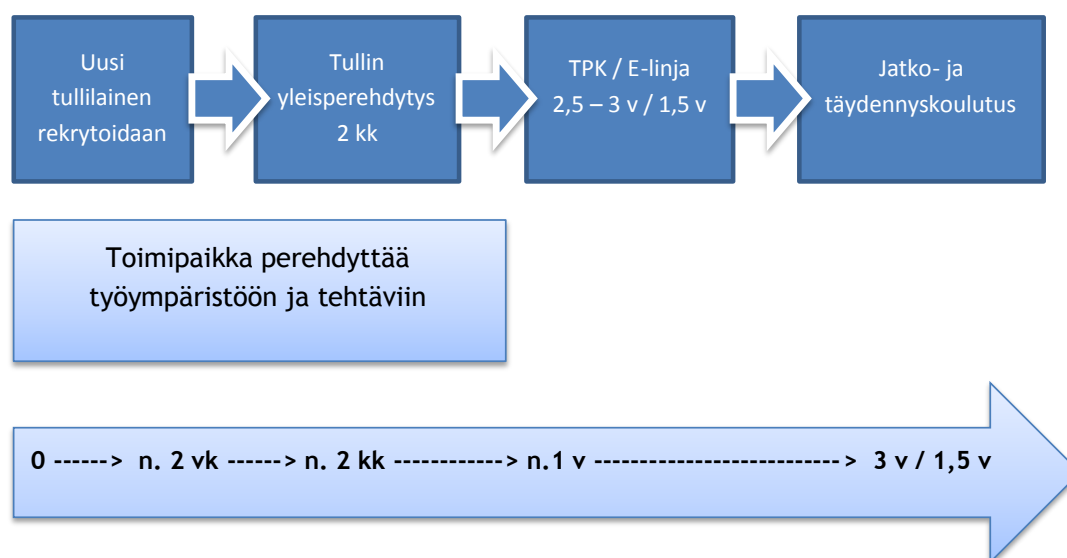
4 Tullin koulutuspolku ja Tullialan peruskoulutus

Tässä luvussa kuvaan Tulliin töihin tulevan henkilön koulutuspolkua ja yleisperehdytyksen luonnetta sekä mitä näihin opintoihin kuuluu. Tämän jälkeen esittelen Tullialan peruskoulutuksen sisältöä.

4.1 Tullin koulutuspolku ja yleisperehdytys

Tullialan koulutus toteutetaan henkilöstökoulutuksena. Ensin on hakeuduttava Tulliin töihin ja kun henkilö on palkattu, seuraa koulutus (kuvio 2). Tulliin palkattu henkilö sijoitetaan riippuen työtehtävästä johon hänet on palkattu, joko Tullin ammatilliseen peruskoulutukseen tai erityis- ja asiantuntijalinjalle (E-linja). E-linja on lyhyempi ja yleisluontoisempi versio Tullialan peruskoulutuksesta. (Tulli 2016g.)

Tullilaisen koulutuspolku

Kuvio 2. Tullin koulutuspolku

Tullin yleisperehdytys tulee antaa uudelle työntekijälle kahden ensimmäisen työskentelykuukauden aikana. Perehdytyksestä tulee olla laadittuna etukäteen henkilökohtainen perehdyttämishjelma. Perehdyttämishjelma sisältää yleisen Tullia ja virkamiehenä toimimista koskevan osuuden sekä varsinaisen perehdyttämisen työntekijän työhön, johon hänet on Tullissa palkattu. (Tulli 2016g.)

Yleisestä perehdytyksestä vastaavat nimetyt yleisperehdyttäjät Tullin koulutuksen tuottaman aineiston pohjalta. Yleinen perehdyttämishjelma antaa palkatulle henkilölle perustiedot val-

tiosta työnantajana ja Tullista työpaikkana. Perehdytyksen verkko-osuudessa tutustutaan tullitoimintaan yleisesti sekä virkamiehenä toimimiseen Tullissa. Verkko-opinnoissa esitellään myös kaupallisen tavaraliikenteen tulliselvitykseen, tavarankuokitteluun ja verotukseen liittyviä asioita sekä tutustutaan Tullin tehtäviin yleisellä perustasolla. Tietoturvallisuuden perusteet kuuluvat myös yleisperehdytykseen. Tulliin töihin palkatulle henkilölle muodostuu näin yleiskuva Euroopan unionin ja kansallisen tullilainsäädännön toimeenpanosta Suomessa ja Tullin arvojen ja yleisten työelämävalmiuksien merkityksestä. (Tulli 2016g.)

Tullin valvontaan ja Tullin toimivaltaan keskittyvä koulutus lisättiin yleisperehdytykseen vuonna 2012. Tarkoituksena oli antaa kuva Tullin toimintaympäristöstä ja virkatehtävässä noudatettavasta lainsäädännöstä ja hallinnon johtavista periaatteista. Verkko-opiskelussa keskityttiin keskeisiin termeihin, määritelmiin ja periaatteisiin sekä toimivaltuuksiin, joita ovat esimerkiksi pysäytys, puhuttaminen ja tarkastus. Verkko-opiskelua syvennettiin kahden päivän lähikoulutuksella. (Tulli 2016g.) Tullin toimivaltaan keskittyvä yleisperehdytys edellä mainitussa muodossa ei ole enää käynnissä. Tullin toimivaltaan liittyvää yleisperehdytystä muutettiin syksyllä 2016. Operatiiviseen työhön palkatut henkilöt, mukaan lukien sijaisuuksia tekevät, saavat lähiopetuksena toteutettavan lainsäädäntöön perustuvan opetuksen. Kurssin sisältönä ovat keskeiset periaatteet virkatehtävässä noudatettavasta lainsäädännöstä sekä hallinnollisista periaatteista. Lähijaksolle voivat hakeutua myös Tullin yleisperehdyttäjät ja muut valvonnassa työskentelevät henkilöt. (Tulli 2016g.)

Tulliin palkatun varsinaiseen työhön perehdyttämisen toteuttamisvastuu on esimiehellä. Työhön perehdyttäminen toteutetaan myös erillisen, henkilökohtaisen perehdyttämisohjelman mukaan. Perehdyttämiseen sisältyy perehdytys henkilön omaan työpaikkaan ja työyhteisöön huomioiden myös laajempi Tullin toimintakokonaisuus. Perehdyttämisen keskeisiä sisältöasioita ovat työvälaineet, vastuukysymykset, johtamisperiaatteet, työturvallisuus ja työhyvinvointi. Työhön perehdyttämisen toteuttamisessa käytetään yksiköiden omia perehdytysaineistoja, esittelyjä ja ohjattua oman työtehtävän haltuunottoa. (Tulli 2016g.)

4.2 Tullialan peruskoulutuksen rakenne ja tarkoitus

Tullialan peruskoulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle Tullialan ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen lisäksi kokonaiskuva Euroopan unionista tulliliittona ja varmistaa, että opiskelija tuntisi toimivaltansa ja vastuunsa Suomen lainsäädännön soveltajana ja toimeenpanijana. Tullialan peruskoulutuksen tavoitteina on myös tukea opiskelijan oppimista niin tietojen, kuin käytännönkin taitojen osalta, jotta hän pystyy toimimaan viranomaisena ammattitaitoisesti Tullin perustehtävissä. Työelämässä tarvittavat yleiset valmiudet ja taidot kuuluvat myös peruskoulutuksen tavoitteisiin. Yleisillä valmiuksilla tarkoitetaan tässä elämän-

hallinta-, kommunikointi-, ihmisten ja tehtävien johtamisen sekä muutosten hallinnan valmiuksia. (Tulli 2016e.)

Kurssien sisällöistä kerrottaessa esiintyy sana riskienhallinta, joka Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (952/2013) 5 artiklassa määritellään olevan riskin järjestelmällistä tunnistamista, esimerkiksi satunnaistarkastusten avulla ja kaikkien muiden tarvittavien toimenpiteiden toteuttamista riskille altistumisen rajoittamiseksi. Tullitoiminnan riskit ovat unionin tai kansallisten toimenpiteiden moitteettoman soveltamisen estyminen, unionin tai jäsenvaltioiden taloudellisten etujen vaarantuminen tai unionissa asuvien henkilöiden turvallisuuteen, terveyteen, ympäristöön ja kuluttajaan kohdistuvia uhkia. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 952/2013.)

Tullin peruskoulutus koostuu Tullialan peruskoulutuksesta sekä Tullialan ammattitutkinnosta. Tullialan ammattitutkinnon kohderyhmät ovat Tullialan peruskoulutusta suorittavat henkilöt, Tullin operatiivisissa tehtävissä toimivat henkilöt sekä yritysten maahantuonnin ja maastaviennin tehtävissä toimivat henkilöt. Tullialan tutkintoon on otettu tullitoiminnasta sellaisia osaamisalueita, jotka myös Tullin ulkopuoliset tutkinnon suorittajat pystyvät osoittamaan käytännön työtilanteissa. Tullialan ammattitutkinnossa on myös sellaisia ammattitaitovaatimuksia, esimerkiksi kielitaitovaatimus, joka ei sisälly Tullialan peruskoulutuksen opetussisältöön. Tullin henkilökunnalle ja ulkopuolisille tutkinnon suorittajille laaditaan erilliset opetus suunnitelmat. (Tulli 2016b.)

Tullialan peruskoulutuksen opetusmenetelminä ovat verkko-ohjattu itseopiskelujakso, jolloin opiskelija opiskelee Tullin koulutuksen tuottamaa verkko-oppimismateriaalia itsenäisesti sekä ohjatusti. Lähiopetuksessa orientoidutaan opittavaan aiheeseen erilaisin opetuspedagogisin menetelmin. Työssä oppimisen jaksoilla sovelletaan kurssin verkko-ohjatulla itseopiskelu- ja Tullialan peruskoulutuksen lähijaksolla opiskeltuja asioita käytännön työtehtävissä ohjatusti työhön perehdyttäjän avulla. Oppimista arvioidaan koko Tullin peruskoulutuksen ajan. (Tulli 2016e.)

Tullialalla toimiminen -kurssi aloittaa peruskoulutuksen. Kurssi sisältää tietoa tullitoimintaan liittyvistä tehtävistä huomioiden viranomaistoimintaan liittyvät erityispiirteet. Viranomaisen erityispiirteillä tarkoitetaan esimerkiksi julkisuusperiaatetta, jossa viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole erikseen laissa rajoitettu. Vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökiellolla ohjataan viranomaisen luotettavuutta palvelutilanteessa. (Laki viranomaistoiminnan julkisuudesta 621/1999.) Tullitarkastajan tulisi myös tunnistaa ja ottaa huomioon keskeisiä toimintaan liittyviä riskejä ja valmiutta ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Tullialalla toimiminen -kurssiin kuuluu myös perehdyttäminen, työn opastaminen sekä omien työskentelytapojen huomiointi. (Tulli 2016e.)

Tavaran luokittelu -kurssin tavoitteena on, että opiskelija osaa hyödyntää tietokantoja varmistaakseen unionin kauppapolitiikan ja kansallisten tavoitteiden toteutumisen ja luokitella ja määrittää tavara oikein käyttötariffin tietoja hyväksikäyttäen ja soveltaen siihen liittyviä jakso- ja ryhmäjakoa sekä yleisiä tulkintasääntöjä. Tavara poistuu tullialueelta -kurssin ope- tussuunnitelman mukaan käsiteltävät aiheet ovat ne tulliselvitysmuodot, jotka ovat käytössä tavaran poistussa unionin tullialueelta. Opiskelijan tulee ymmärtää ja osata tavaran vientiin liittyvät menettelyt ja käyttötarkoitukset sekä tullivarmuuteen liittyvät erityispiirteet. (Tulli 2016e.)

Tavara saapuu tullialueelle -kurssissa on kyse tavaran luokitukselta ja oikean tulliselvitysmuodon valitsemista. Tutkinnon suorittajan tulee tuntea kaikki tulliselvitysmuodot sekä tullimenettelyt, jotka ovat käytössä tavaran saapuessa maahan huomioiden tavaraan liittyvät vaatimukset tai toimenpiteet. Verotuskurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kaupalliseen tavaraliikenteeseen liittyvät tulliviranomaisen verotukseen liittyvät valvonnalliset ja verotukselliset toimenpiteet koko tullausketjussa. Tavoitteena on, että opiskelija osaa kantaa Tullin kantamat verot ja maksut perustasolla tavaran ja esitettyjen asiakirjojen perusteella. Laadunvarmistus kurssi sisältää Tullin laadunvarmistukseen liittyviä lainsäädäntöjä ja ohjeita. Laadunvarmistus kurssin sisältö painottuu Tullin yritystarkastuksen toimintaa. Kurssissa huomioidaan yritystarkastuksen koko tarkastusprosessi sekä siihen liittyvä lainsäädäntö ja riskienhallinta. (Tulli 2016e.)

Tullivalvonta I-kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsisi tullivalvonnan keskeisen lainsäädännön, osaisi keskeisimmät matkustajia koskevat tuonti- ja vientirajoitukset sekä määräykset ja ohjeet. Opiskelijan tulee osata tehdä matkustaja- ja henkilöautontarkastuksia, tunnistaa yleisimmät huumausaineet ja osata varmistaa matkustaja- ja tavaraliikenteeseen sekä kulkuneuvoihin liittyvien säädösten noudattamisen. Opiskelijan tulee ymmärtää myös tullirikostorjunnan merkitys yhteiskunnan suojaamisen kannalta, tuntea rikostorjuntaa ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä, tietää mitä rikoksia Tulli tutkii sekä tietää päätasolla esitutkinnasta ja pakkokeinoista. Opiskelijan tulee ymmärtää myös yhteistyön merkitys eri viranomaisten ja toimijoiden kesken. (Tulli 2016e.)

Tullivalvonta II-kurssi perehdyttää opiskelijaa raskaan liikenteen valvontaan ja muihin Tullin valvontaa käsitteleviin aiheisiin. Tavoitteena on, että tutkinnon suorittaja osaa suorittaa raskaan liikenteen valvonnan lisäksi Tullin tehtäviin kuuluvaa säteilyvalvontaa ja läpivalaisutoimintaa. Liikennettä koskeva lainsäädäntö, tekijänoikeudet, tuoteväärännökset ja riskienhallinta kuuluvat myös tullivalvonta II-kurssiin. (Tulli 2016e.)

Tullivalvonta I-kurssin lähijakson opetuksen pituus on kymmenen päivää ja tullivalvonta II-kurssin viisi päivää. Verkko-opintoihin on varattu yhteensä 50 tuntia. Työjakson osuus on 180 tuntia Tullin tarkastustoiminnassa työskenteleville ja 80 tuntia tullipalvelujen työntekijöille. (Tulli 2016f.) Tullivalvontakurssit tulevat opiskeltavaksi Tullialan peruskoulutuksessa toiseksi viimeisellä osiolla Tullialan peruskoulutusta. Ajallisesti kurssit sijoittuvat opiskelijalle koulutuksen aloituksesta noin 2 vuoden päähän. (Tulli 2016f.) Henkilö on ennen Tullialan peruskoulutukseen pääsemistä työskennellyt Tullissa keskimäärin yhden vuoden Tullin opintopolun mukaan (luku 4.1, kuvio 2). Tullialan peruskoulutuksessa 1.8.2016 voimaan tulleiden uusien Tullialan ammattitutkinnon perusteiden mukaisesti laaditussa opetussuunnitelmassa tullivalvontakurssit tulevat sijoittumaan opiskelijalle Tullialan peruskoulutuksen alkuun. (Tulli 2016f.)

5 Tullialan ammattitutkinto

Tullialan ammattitutkinnossa Tulli edustaa näyttötutkintojen kolmikantayhteistyössä työelämän edustajaa. Kolmikantayhteistyöllä tarkoitetaan työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajien tiivistä yhteistyötä. Ammattitaidon osoittaminen näyttötutkinnoissa on työelämälähtöinen tutkintotilaisuus, ja se osoitetaan työelämän todellisissa työtehtävissä. (Näyttötutkinto-opas, 2016, 11.) Tulli toimii työssä oppimispaikkana ja luonnollisesti tutkinnon suorittamispaikkana sisäisille ammattitutkinnon suorittajille. Tullin koulutus järjestää tutkintoon valmistavaa koulutusta ja tämän valmistavan koulutuksen Tullilta ostaa Kouvolan seudun ammattiopisto (KSAO), joka toteuttaa II-asteen aikuisten ammatillisia näyttötutkintoja. Kouvolan seudun ammattiopistolla on Tullialan ammattitutkinnon järjestämisoikeudet. (Tulli 2016b.)

Seuraavaksi kuvaan Tullialan ammattitutkinnon Tullipalvelujen ja Tullivalvonnan osaamisalat. Tämän jälkeen esittelen Tullivalvonnan osaamisalan tutkintoon sisältyvistä pakollisista ja vapaaehtoisista tutkinnon osista ja niiden arviointiperusteista. Liikennevirtojen tullivalvonnan tutkinnon osa toimii tämän opinnäytetyön kehiksenä uudistettaessa tullivalvonnan peruskoulutusta. Esittelen luvussa Liikennevirtojen ammattitaitovaatimukset, arvioitavat kohteet ja arviointikriteerit sekä kerron niiden pääsisällöt.

5.1 Tullialan ammattitutkinnon perusteet

Tullialan ammattitutkinto jakautuu kahteen osaamisalaan (taulukko 1), jotka ovat Tullipalvelujen osaamisala ja Tullivalvonnan osaamisala. Tutkinnon suorittaminen edellyttää kaikille yhteisen pakollisen ja kahden osaamisalaan liittyvän pakollisen tutkinnon osan suorittamista. Tullialan peruskoulutus on oppilaille täysin samanlainen ja riippumaton siitä kumman tutkinnon osaamisalan tullitarkastaja suorittaa. Opiskelijoille annetun identtisen ammatillisen peruskoulutuksen tarkoituksena on tukea moniosaamisen varmistamista Tullissa. Tutkinnon näytöissä olevat arviointiperusteet ovat riippuen osaamisalasta erilaiset. Tullipalvelujen osaa-

misalan kohderyhmä jakaantuu tullivirkamiehiin, jotka työskentelevät tulliselvitystehtävissä ja Tullin ulkopuolisiin yritysasiakkaisiin. Tullivalvonnan osaamisala on tarkoitettu vain Tullivirkamiehille. (Tulli 2016b.)

TULLIPALVELUJEN OSAAMISALA	TULLIVALVONNAN OSAAMISALA
Tullivirkamiehille Tullin yritysasiakkaille	Tullivirkamiehille
Pakolliset tutkinnon osat	Pakolliset tutkinnon osat
<ul style="list-style-type: none"> - Tavarantuntemus - Tavarantuonti - Tavaravienti 	<ul style="list-style-type: none"> - Tavarantuntemus - Tulliselvitys - Liikennevirtojen tullivalvonta
Valittava 1 tutkinnon osa seuraavista	Valittava 1 tutkinnon osa seuraavista
<ul style="list-style-type: none"> - Tavarantarkastus - Alus selvitys - Yrityksen tulliasioinnin oikeellisuus (vain Tullin yritysasiakkaille) 	<ul style="list-style-type: none"> - Tavarantarkastus - Varastotarkastus
Suoritettava yht. 4 tutkinnon osaa	Suoritettava yht. 4 tutkinnon osaa

Taulukko 1: Tullialan ammattitutkinto

Tavarantuntemuksen tutkinnon osassa edellytetään, että tutkinnon suorittaja osaa tunnistaa tavarat ja sen luokittelutarpeen, selvittää tavaraan liittyvät mahdolliset rajoitukset ja kielto, luokitella tavarat ja tehdä tarvittavat toimenpiteet. (Tulli 2016b.) Tullivalvontahenkilöstö ei pääosin suorita tullauksia, ammattitaidon osoittamista täydennetään siten muilla tavoilla, jotta ammattitaito voidaan luotettavasti arvioida tutkinnon näyttötilaisuudessa. Tulliselvitys tutkinnon osassa, Tullivalvonnan osaamisalan tutkinnon suorittajan edellytetään osaavan erottavan eri tullimenettelyt, tarkistaa, että valitun tullimenettelyn edellytykset täyttyvät ja tarvittaessa tehdä tullimenettelyihin sisältyvät toimenpiteet. (Tulli 2016b.)

Vapaasti valittava Varastotarkastuksen tutkinnon osa tarkoittaa varaston toiminnan luvanmukaisuuden tarkastamista. Varastotarkastuksia suoritetaan esimerkiksi tullivarastoon tai verotomaan varastoon. Varastotarkastukseen sisältyy varaston inventointi joko koko varaston tai vain edustavan otoksen osalta. Inventoinnissa varaston tavaroita verrataan varastokirjanpitoon ja varmistetaan, että kirjanpidossa olevat tavarat löytyvät varastosta ja vastaavista kirjanpidoista. (Tulli 2016i.) Varastotarkastuksessa tutkinnon suorittajalta edellytetään hyvää pohjavalmistautumista varastotarkastukseen, mikä tarkoittaa, että annetusta tarkastuskoh-

teesta tulee hakea tarkastusta tukevia tietoja, suunnitella tarkastus saatujen tietojen perusteella lainsäädäntöä noudattaen. Itse tarkastuksessa tutkinnon suorittajan tulee huomioida poikkeamat ja riskit, sekä suorittaa tarvittavat jatkotoimenpiteet ja raportoida tarkastuksesta asianmukaisesti. (Tulli 2016b.)

Tavarantarkastuksessa tutkinnon suorittajan edellytetään osaavan valmistautua tavarantarkastukseen saadun tarkastusmääräyksen mukaisesti, suorittaa tavarantarkastus asianmukaisesti lainsäädäntöä noudattaen ja raportoida tavarantarkastuksesta ja raportin jakelusta oikeille sisäisille sidosryhmille. (Tulli 2016b.) Tavarantarkastus kohdistuu tullimenettelyyn asetettuun tavaraan. Tavarantarkastus on yksityiskohtaista laskemista ja fyysistä tunnistamista, näytteenottamista ja tavaran vertaamista asiakkaan antamaan ilmoituksessa ja asiakirjoissa olevaan tietoon. Tavarantarkastamisella valvotaan verotuksen oikeellisuutta, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä seikkoja sekä laitonta maahantuontia. (Tulli 2016j.)

5.2 Tullialan ammattitutkinto - Liikennevirtojen tullivalvonta

Liikennevirtojen tullivalvonnan tutkinnon osa on liitteessä 1. Liikennevirtojen tutkinnon osan suorittajan ammattitaitovaatimukset Liikennevirtojen tullivalvonnan osalta ovat seuraavat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- Soveltaa valvontaan liittyvää lainsäädäntöä ja toimia Tullin arvojen mukaisesti
- Valvoa rajoitusten ja kieltojen noudattamista
- Tehdä tarkastuksen ja varmistaa tutkinnon turvaamisen
- Päättää tarkastus

Lainsäädäntö ja Tullin arvojen mukainen toiminta sisältää arviointikohteet, jotka on jaettu Toimivaltaan ja Tullin arvojen ja hallinnollisten periaatteiden mukaiseen toimintaan. Tutkinnon suorittajan hyväksytyin suorituksen kriteerit täyttyvät, kun tullitarkastaja osoittaa tuntevansa toimivaltaansa liittyvän lainsäädännön ja ymmärtää siihen liittyvät rajoitukset ja periaatteet. Tullitarkastajan tulee myös kyetä itsenäisesti perustelemaan suorittamansa toimenpiteet asiakkaalle. Tullitarkastajan tulee arviointiperusteiden mukaan noudattaa työssään myös Suomen tullin arvoja, EU-tullien ydinarvoja, strategioita ja toimintaperiaatteita. Tutkinnossa tulee osoittaa myös hallinnollisten periaatteiden noudattaminen sekä suoriutua sujuvasti suomen- ja ruotsinkielisistä tilanteista sekä yleisimmistä vieraskielisistä tilanteista. (Tulli 2016b.)

Rajoitusten ja kieltojen noudattamista kuvaavassa ammattitaitovaatimuksessa, arvioinnin kohteena on, että tutkinnon suorittajan tulee osoittaa ammattitaitonsa valvomalla työtehtä-

viensä mukaisesti rajoitusten ja kieltojen noudattamista joka koskee tuontia, vientiä sekä kauttakuljetusta. Tutkinnon suorittajan tulee osata soveltaa matkustajaliikenteeseen ja liikennemuotokohtaiseen valvontaan liittyvää lainsäädäntöä sekä sisäraja- että kolmannen maan liikenteessä. Kulkuneuvon henkilökuntaan liittyvä lainsäädännön noudattamisen valvonta kuuluu myös tutkinnon osan arviointikohteisiin. Tutkinnon suorittajan tulee valvoa valvontaan liittyvien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista ja osata tarkastaa eri liikennemuotoihin liittyvät asiakirjat ja niiden oikeellisuus. (Tulli 2016b.)

Tarkastus ja tutkinnan turvaaminen ammattitaitovaatimuksena sisältää taktisen toiminnan ja tarkastamisen sekä työturvallisuuden. Arviointikriteereiden perusteella tullitarkastajan tulee osata käyttää työssään tarvittavia viranomaisrekistereitä ja valvonnan tietojärjestelmiä ja hyödyntää niistä saatua tietoa tarkastukseen valmistautumisessa ja tarkastuksen kohdentamisessa. Tullitarkastajan tulee tunnistaa salakuljetuksen eri tapoja ja muotoja sekä kohdentaa tarkastuskohde ja suoriutua asiakkaalle suoritetusta puhuttelusta erottaen esiin nousevat epäkohdat ja ristiriidat asiakkaan puheesta sekä asiakkaan käytöksestä. Tullirikoksen paljastuttua tutkinnon suorittajan tulee ymmärtää rikosprosessi, rikosprosessiin siirtymiseen liittyvät velvollisuudet ja oikeudet sekä itsensä että myös asiakkaan puolelta, tehdä tarvittava jatkotoimenpiteet sekä turvata tutkinta. (Tulli 2016b.)

Työturvallisuuden arviointikohteessa tutkinnon suorittajan tulee noudattaa voimassa olevia työturvallisuusmääräyksiä sekä tunnistaa eri valvontatilanteisiin liittyviä riskejä. Tullitarkastustilanteissa tutkinnon suorittajan tulee osata arvioida realistisesti myös omat toimintamahdollisuuksien ja osaamisensa rajat. Erilaisien tullitarkastuksessa käytettävien laitteiden, menetelmien ja välineiden oikea ja turvallinen käsittely sekä käyttö huomioidaan myös tutkintotilaisuudessa. Tullitarkastajan tulee myös kyetä tekemään arvio meneillään olevasta tarkastustilanteesta ja sen onnistumisen mahdollisuuksista sekä tarvittaessa siirtää tilannekohtaista toimenpidettä tai muulla tavoin huomioida esimerkiksi lisäävun tarve tarkastustilanteessa. (Tulli 2016b.)

Tutkinnon suorittajan tulee päättää suoritettu tullitoimenpide asianmukaisesti ja tehdä tarvittavat jatkotoimenpiteet. Tullitarkastuksessa saattaa löytyä myös muiden viranomaisten toimivaltaan liittyviä esineitä tai asioita, joita Tulli ei itse tutki. Tällöin tehtävä tulee siirtää sen toimivaltaiselle viranomaiselle. Tutkinnon suorittajan tulee kirjata ja dokumentoida tarkastuksen tulokset ja havainnoinnit huolellisesti tarvittaviin järjestelmiin sekä tarvittaessa tiedottaa sidosryhmiä tarkastuksen tuloksista ja tehdyistä jatkotoimenpiteistä. (Tulli 2016b.)

6 Opinnäytetyön menetelmävalinnat ja tutkimusprosessi

Seuraavaksi kuvailen opinnäytetyössäni käytettyä laadullisen tutkimuksen teoriaa sekä syitä siihen, miksi opinnäytetyöni on tehty käyttäen hyödyksi kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmiä. Kuvaan myös eri tiedonkeruun menetelmiä sekä kerron mihin tiedonkeruun menetelmään itse opinnäytetyössäni päädyin sekä miten analysoin saadun tiedon. Tutkimustulosten luotettavuuden ja pätevyyden teoriaa sekä, miten sitä mitataan, esittelen myös tässä kappaleessa.

6.1 Kvalitatiivinen lähestymistapa

Tutkimus jaotellaan tavallisesti kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen ja kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimukseen. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2012, 136-137) mukaan kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus ovat kuitenkin vain lähestymistapoja, joita on käytännössä vaikea erottaa toisistaan. Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus voidaankin nähdä enemmän toisiaan täydentäviksi lähestymistavoiksi kuin selkeästi erotella toisistaan.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa perustana on kuitenkin todellisen elämän kuvaaminen. Todellisuus on aina moninainen, joten tutkimuskohdetta tulee tutkia mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja laajasti. Laadullisen tutkimuksen ollessa kyseessä harkintaa käytetään tutkimukseen valittujen henkilöiden valinnassa. Hankitun aineiston ei tarvitse myöskään olla niin suuri kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Kvalitatiivisessa tutkimuksen pyrkimyksenä pikemminkin tuoda esiin tosiasioita kuin todentaa jo olemassa olevia väittämiä totuudesta. (Hirsjärvi ym. 2012, 160-161.) Laadullinen tutkimusmenetelmä toiminnallisessa opinnäytetyössä on toimiva kun tavoitteena on ymmärtää tutkittava ilmiö kokonaisvaltaisesti ja realistisesti. Toiminnallisessa opinnäytetyössä laadullinen tutkimus palvelee myös silloin kun se pohjautuu kohderyhmän kokemuksiin ja tarpeisiin. Kysymyksinä toimivat mitä, miten ja miksi. (Vilka & Airaksinen 2003, 63.)

Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee Vilkan ja Airaksisen (2003, 9) mukaan ammatillisessa kentässä käytännön toimintaa: ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä ja järjeistämistä. Konkreettinen tuotos voi olla ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohjeistus, opas tai vaikkapa turvallisuusohjeistus. Toiminnallinen opinnäytetyö eroaa tutkimuksellisesta opinnäytetyöstä siten, että toiminnallisessa opinnäytetyössä olisi suositeltavaa löytää opinnäytetyölle toimeksiantaja. Opinnäytetyötä tuottaessa mukana olisi toimeksiantaja ja prosessin eri vaiheissa olevat eri toimijat. (Vilka & Airaksinen 2003, 16.) Kvalitatiivinen tutkimus ei myöskään ole käsitteenä yhtä yksiselitteinen. Kvalitatiivisen tutkimuksen suuntauksille löytyy useita nimikkeitä, kuten toimintatutkimus, sisällön analyysi ja kenttätutkimus. (Hirsjärvi ym. 2012, 162.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimuskäytännöt ovat hieman väljempiä kuin tutkimuksellisisissa opinnäytetöissä, vaikka menetelmät tiedon hankinnan suhteen olisivatkin samat. Toiminnallisessa opinnäytetyössä aineistoa ei ole aina tarvetta myöskään analysoida yhtä tarkasti ja järjestelmällisesti kuin perinteisissä tutkimuksellisissa opinnäytetöissä. Aineisto kerättiin kvalitatiivisella menetelmällä, joten aineistoa voidaan käyttää tässä työssä päättelyn ja argumentoinnin tukena. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 57-58.)

6.2 Tiedonkeruun menetelmät

Kvalitatiivisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä on lukuisia. Haastattelut voidaan ryhmitellä lomakehaastatteluun, teemahaastatteluun ja avoimeen haastatteluun. Lomakehaastattelussa kysymysten ja väitteiden esittämismuoto on täysin sama ja määrätty. Teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Haastattelujen aihe on tiedossa, mutta kysymyksillä ei ole tarkkaa järjestystä. Avoimessa haastattelussa haastateltavan mielipiteet tunteet, ajatukset ja käsitykset tulevat aidosti esiin. Haastattelun aihe saattaa kuitenkin muuttua haastattelun aikana. (Hirsjärvi ym. 2009, 208-209.) Haastattelija voi kuitenkin tilanteen mukaan ja halutessaan valikoida ja tarvittaessa pyytää syventämään saatua tietoa ja johdattaa haastattelijaa tarvittavan tiedon suuntaan. Haastattelijalla on mahdollisuus myös lukea vastaajaa hänen ilmeidensä ja eleidensä perusteella. Haastattelun käänteisinä puolina on se, että se vie aikaa ja vaatii hyvän ja perusteellisen valmistautumisen. Haastateltava ei myöskään aina välttämättä tilanteesta riippuen anna todellista näkemystään haastattelijalle. (Hirsjärvi ym. 2009, 205-206.)

Toinen yleisimmin käytetyistä menetelmistä on havainnointi eli observointi. Havainnointi voidaan mieltää tarkkailuksi, jossa katsotaan käyttäytykö kohde todella tavalla, miten hän itse kertonut käyttäytyvänsä. Havainnoinnissa mitataan esimerkiksi todellista arvomaailmaa. Puheet ja asenteet voivat olla vastakohta sille, miten henkilö toimii käytännön tasolla. Havainnoinnin etuina on, että sillä saadaan suora ja välitön tieto tutkittavasta. Haittoina havainnoinnissa on muun muassa se, että myös sen toteuttaminen vaatii aikaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 212-214.)

Kysely mahdollistaa kerätä laajan tutkimusaineiston ja kyselyllä tavoitetaan henkilöitä riippumatta siitä missä heidän sijaintipaikkansa on, sekä sillä saavutetaan merkittävä ajansäästö. Saadun aineiston käsittely on myös nopeampaa. Kustannukset kyselyssä voidaan myös tarkasti ennakolta arvioida. Kyselyllä saatu aineisto mahdollistaa myös tiedon käsittelyn jo valmiiksi kehitetyillä analyysi- ja raportointimuodoilla. Kyselylomakkeelle tehty kysely luo kuitenkin riskin siitä, että vastaaja on saattanut käsittää kysymykset toisin kuin tutkija on itse niitä tar-

koittanut. Myös vastaajan huolellisuutta ja rehellisyyttä ei ole aina mahdollista varmistaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

Tässä opinnäytetyössä olen käyttänyt toimipaikkaosastoille suunnattua kyselylomaketta ja asiantuntijoille osoitettuja sähköpostihaastatteluja päätiedonkeruumenetelmänä. Tullin toimipaikkaosastoille suunnattu kyselylomake osoitettiin Webropol-kyselynä. Kysymysten muotoilu ja järjestys oli kaikille sama ja kyselyssä annettiin myös avoimien vastauksien mahdollisuuksia. Tullin valvontaosaston asiantuntijoille laadin Word-pohjaiset kyselylomakkeet, joihin asiantuntija täyttivät vastauksensa ja palauttivat täydennetyn lomakehaastattelun opinnäytetyöntekijälle.

6.3 Käytetyt tiedonkeruumenetelmät

Opinnäytetyöhöni kerätty aineisto hankittiin käyttämällä kyselylomaketta ja lomakehaastattelua. Kyselyt suunnattiin Tullin toimipaikkojen henkilökunnalle ja Tullin valvontaosastoon. Toimipaikkaosastolle laaditut kysymykset ovat liitteessä 2. Kyselyn luotettavuuden parantamiseksi toimipaikkaosaston vastaanottajille ilmoitettiin kyselylomakkeen saatekirjeessä, että heidän henkilöllisyytensä ei tule esiin opinnäytetyössä. Kyselylomake lähetettiin 103 tullitarkastajalle ympäri Suomea. Vastauksia saatiin yhteensä 31 kappaletta, jolloin vastausprosentti on 30 prosenttia. Tullin asiantuntijoille osoitetut lomakehaastattelujen kysymykset olivat sisällöltään erilaisia. Asiantuntijoiden haastattelukysymykset ovat liitteessä 3.

Tullin toimipaikkaosastoille lähetetyt kyselylomakkeet pyrittiin suuntaamaan Tullin perusvalvontaa suorittaville henkilöille kattaen koko Suomen tullialueet. Kyselylomakkeet olivatkin luonnollinen vaihtoehto etäisyyksien ja ajankäytön takia. Kyselyn alussa selvitettiin pohjatiedot, ja varmistettiin työskenteleekö henkilö tullivalvonnassa. Työntekijän maantieteellinen toimipaikka alueen sijainti selvitettiin, sekä se, minä vuonna henkilö on suorittanut Tullin peruskoulutuksen. Maantieteellisellä alueella on merkitystä, koska työtehtävien laajuus ja toimintakulttuuri saattaa olla toimipaikoittain erilainen. Engeströmin mukaan (2002, 49) fyysisissä työsuorituksissakin saattaa esiintyä laadullisesti erilaisia työtapoja ja tottumuksia. Erot voivat olla hyvinkin merkittäviä sellaisissakin tehtävissä, joita yleisesti pidetään hyvin pitkälle standardoituna ja tarkoin mitoitettuina. Nämä erilaiset suoritustavat voivat juontaa juurensa erilaisista historiallisista olosuhteista ja työvälineistä.

Kyselylomakkeissa esitetyt muut kysymykset pyrkivät selvittämään, mitä koulutusta ja perehdytystä tullitarkastaja olisi tarvinnut aloittaessaan työskentelyn Tullissa. Arvioitavat kohteet vaihtelivat lainsäädännöstä lähtien tullitarkastajan asiakkaalle suorittamaan puhutteluun. Lomakkeessa kysyttiin myös, mitä työtehtäviä tullitarkastaja suorittaa toimipaikallaan. Tällä

kysymyksellä selvitettiin viranomaisrekistereiden käyttöastetta ja henkilöön kohdistuvia tarkastuksia, joissa käytetään pakkokeinoja. Koulutuksen tarpeita ja se, onko näitä tarpeita täytetty, selvitettiin myös kysymällä valmiiksi laadituilla kysymyksillä. Aihealueet alkoivat jälleen lainsäädännöstä päätyen tullivalvonnan perustehtäviin. Tullialan peruskoulutuksen suorittamisen ajankohdalla on myös merkitystä, koska peruskoulutuksien kurssien kestot ja koulutuksen sisällöt ovat olleet erilaisia. Kyselylomakkeessa toimipaikkaosastojen tullitarkastajille esitettiin myös avoimia kysymyksiä. Avoimet kysymykset täydentävät saatuja tuloksia ja antavat mahdollisuuden laajempaan materiaalin analysointiin.

Vilkan ja Airaksisen (2003, 64) mukaan toiminnallisessa opinnäytetyössä kerättyä aineistoa voidaan käyttää myös lähteenä haastattelun kanssa analysoinnin sijaan. Kyselylomakkeen käytöllä on myös omat riskinsä, joten nämä seikat tulee huomioida tuloksien käsittelyn yhteydessä, jotta tuloksia voidaan pitää luotettavina. (Hirsjärvi ym. 2012, 232.) Tässä opinnäytetyössäni näkökulmia antavat kysymykset rajattiin ja osoitettiin Tullin valvontaosastolle ja siellä oikeudelliseen yksikköön sekä tutkintaan, jotka sijaitsevat Helsingissä. Toiminnallisissa opinnäytetyöissä lähtökohtana ei pidetä vastausten vertailukelpoisuutta vaan sitä, miten vastaukset suuntaavat tulevan tuotoksen sisältöä. (Vilka & Airaksinen 2003, 60.)

6.4 Analysointimenetelmät

Vilka ja Airaksinen (2003, 62) toteavat toiminnallisesta opinnäytetyöstä, että huolimatta siitä, että vaikka kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö ja kerätty aineisto ei ole tilastollisesti merkittävää, aineisto on kuitenkin aina analysoitava. Vastaukset tulee ryhmitellä ja luokitella ja muuttaa tutkittavaan ja havainnoitavaan muotoon.

Tyypittelyllä tarkoitetaan samankaltaisuuksien löytämistä aineistosta. Tyypittely voidaan muodostaa kolmella tavalla, jotka ovat autenttinen, yhdistetty ja mahdollisimman laaja tyyppi. Autenttisella tyyppillä tarkoitetaan, että se on yhden vastauksen esimerkki joka jollain tavalla kuvaa laajempaa aineistoa. Yhdistetyllä tyyppillä tarkoitetaan yleistä tyyppiä, joka esiintyy suurimmissa osissa vastauksia tai kaikissa vastauksissa. Mahdollisimman laaja tyyppi esiintyy silloin, kun jotkut tyyppiin otetut asiat tulevat esiin vain yhdessä vastauksessa. Vaikka tyyppi ei sellaisenaan ole todennäköinen, tyyppin tulee kuitenkin olla mahdollinen. (Eskola & Suoranta 2008, 181-182.)

Saatujen tuloksien analysointimenetelmänä tässä työssä käytetään tyypittelyä. Opinnäytetyön teema on rajattu selvittämään Tullin perusvalvonnan koulutuksen tulevia painopisteitä huomioiden myös työntekijöiden alkuperähdytyksen tarve. Laaditussa kyselylomakkeessa oli myös yksi avoin kysymys, joka antaa mahdollisuuden myös jatkokoulutuksen arviointiin, joten vas-

taukset tullaan kategorioimaan edellä mainittuihin aiheisiin. Tyypittelyn avulla vastauksista pyritään löytämään samankaltaisuudet sekä yksittäisiä erilaisia vastauksia.

6.5 Opinnäytetyön luotettavuus ja pätevyys

Hirsjärven ym. (2012, 231) mukaan tutkimuksissa pyritään välttämään aina virheiden synty- mistä, mutta tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. Tämän vuoksi kaikissa tutkimuk- sellisissa töissä arvioidaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Luotettavuuden arvioinnissa voidaan käyttää monia erilaisia mittaus - ja tutkimustapoja.

Tutkimuksen luotettavuus, eli reliabelius, tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta. Luotet- tavuus voidaan todeta siten, jos esimerkiksi kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen, tulosta voidaan pitää reliabelina. Tutkittavaa kohdetta tutkittaessa eri tutkimuskerroilla ja saataessa sama tulos aikaisempaan tulokseen verratessa, voidaan jälleen todeta tulokset luo- tettavaksi. (Hirsjärvi ym. 2012, 231.)

Tutkimuksen pätevyydellä, validiudella, tarkoitetaan tutkimusmenetelmän tai mittarin kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Validiutta voidaan parantaa tutkimuksessa varmistamalla, että vastaajat ovat ymmärtäneet esitetyt kysymykset samalla tavalla, mitä tutkija on itse tarkoittanut. (Hirsjärvi ym. 2012, 231-232.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuus ja pätevyys on vaikeampi todeta kuin kvantatiivi- sessä tutkimuksessa. Laadullisessa tutkimuksessa näitä termejä ei tästä syystä yleensä käyte- tä. Tutkimuksen validiutta ja reliabeliutta tulisi kuitenkin aina jollain tavalla arvioida, vaika näitä termejä ei käytettäisikään. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkas- tella kvalitatiivisessa tutkimuksessa siten, kuinka tarkasti tutkija kertoo tutkimuksessaan, mi- ten tutkimus on tehty ja miten tuloksiin päädyttiin. Tutkimuksen tekijä parantaa tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä kertomalla virhetulkinnoista tutkimustuloksissa sekä suorittamal- la tutkijan oman itsearvioinnin tilanteesta. Tärkeää on myös kertoa mihin tutkija perustaa päätelmänsä. (Hirsjärvi ym. 2012, 231-233.)

Triangulaatio on nimitys tutkimusmenetelmien käytöstä ja sen avulla pystytään validiutta tar- kastelemaan. Teoreettinen triangulaatio on kyseessä silloin, kun toimintaa lähestytään mo- nesta eri teorioiden näkökulmasta. Puhuttaessa useiden eri tutkimusaineistojen käytöstä tut- kimuksessa käytetään siitä nimitystä aineistotriangulaatio. Tutkimuksessa voi olla myös useita osallistujia tutkimuksen tekemisessä, tätä nimitetään tutkijatriangulaatioksi. (Hirsjärvi ym. 2012, 233.)

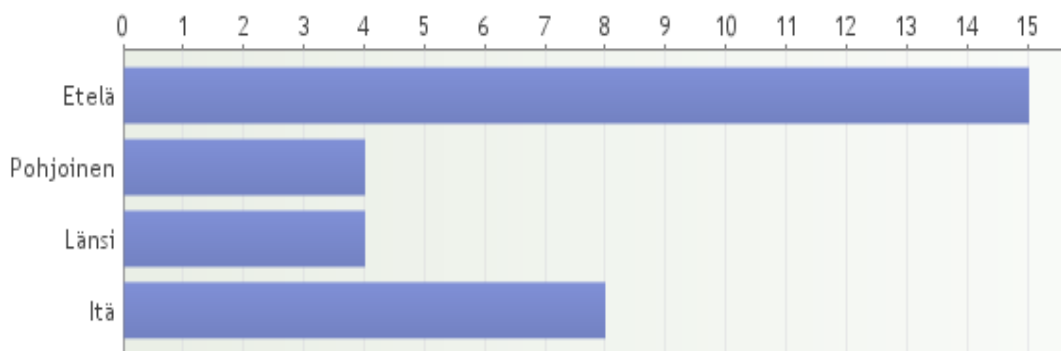
7 Kyselyn ja haastattelujen tulokset

Lähetettyyn kyselyyn vastasi 31 tullitarkastajaa. Kyselyyn vastanneista 29 henkilöä työskenteli tullivalvontatehtävissä. Kaksi vastaajista ei enää työskentele toimipaikkaosaston alaisuudessa. Vastaajat olivat siirtyneet Tullin organisaation sisällä toisiin tehtäviin. Tässä luvussa esittelen suorittamani kyselyn ja haastattelujen tulokset. Aluksi esittelen tulokset kyselylomakkeesta, jotka suunnattiin toimipaikoissa työskentelevälle henkilöstölle ja sen jälkeen esittelen työntekijöiltä saatuja vastauksia kyselylomakkeessa esitettyihin avoimiin kysymyksiin. Tullin valvontaosastolta saadut vastaukset esittämieni kysymyksiä pohjalta esittelen tämän luvun lopussa.

7.1 Vastaajien taustatiedot

Ensimmäisellä kysymyksellä selvitin työskenteleekö henkilö tullivalvonnassa. Toinen kyselylomakkeen kysymys koski vastaajien toimipaikkojen maantieteellistä sijaintia (kuvio 3). Vastaajia saatiin kaikista alueellisista tullitoimipaikoista jotka opinnäytetyössäni olin maantieteellisesti määritellyt. Vastaajia oli 31.

Toimipaikka-alue

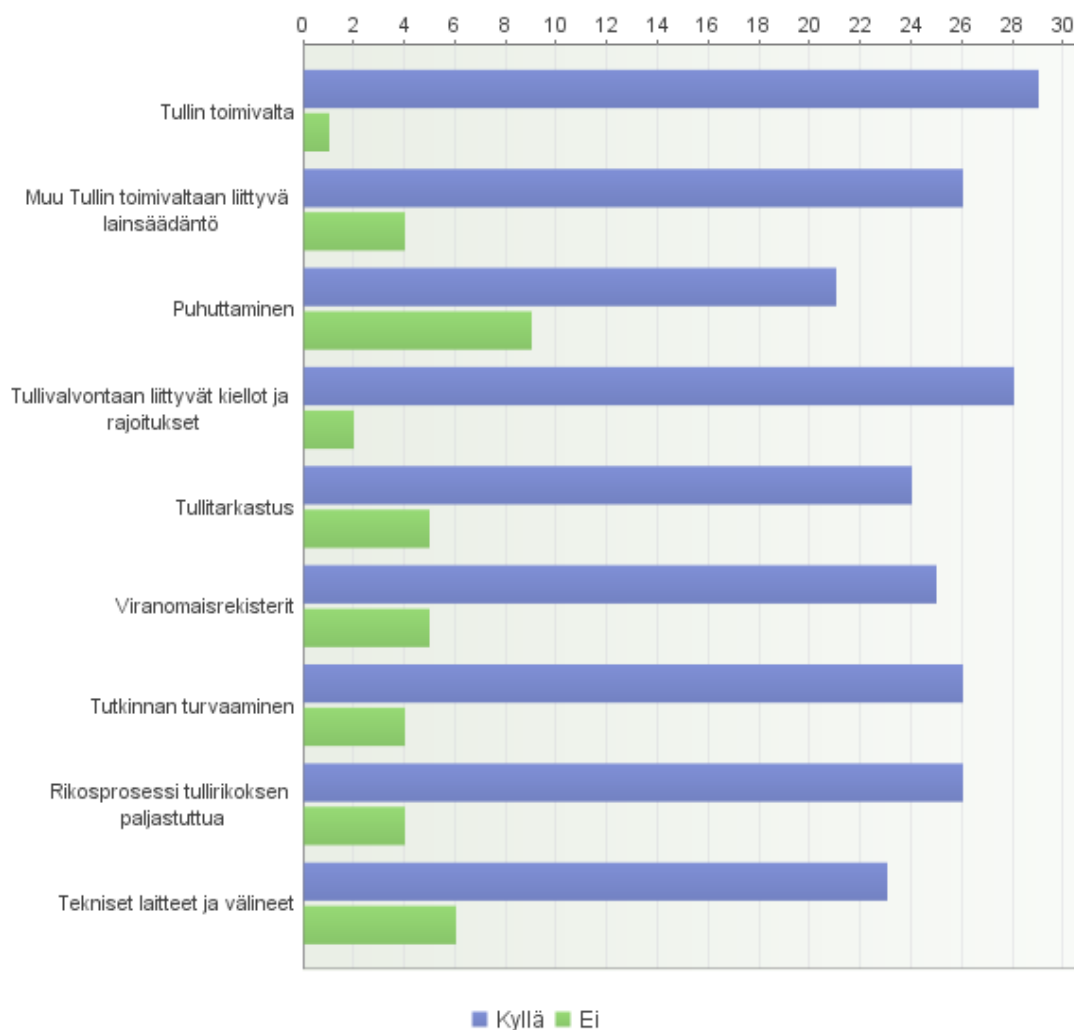
Kuvio 3. Vastaajien toimipaikka-alue

Suurin osa kyselyyn vastanneista sijoittautui eteläiseen Suomeen. Vastaajilta kysyttiin maantieteellisen sijainnin jälkeen Tullialan peruskoulutuksen valmistumisvuotta. Tullialan peruskoulutus on muuttunut vuosien aikana runsaasti lähtien neljän viikon kurssista päättyen nykyiseen koulutusmuotoonsa. Valmistumisvuodet vastauksissa sijoittuivat 24 vastaajan kohdalla vuosien 1983 - 2016 välisille ajanjaksoille. Seitsemän vastaajista ei ollut suorittanut vielä Tullialan peruskoulutusta.

7.2 Vastaajien koulutuksen- ja perehdytyksen tarve

Kuviossa 4 on esitetty työn alussa koulutukseen ja perehdytykseen liittyviä tarpeita koskevaan kysymykseen vastaukset. Kysymyksiin oli ennalta laadittu valmiita opetuksellisia aihealueita, joissa vastaaja sai arvioida missä aiheissa on kokenut tarvitsevansa koulutusta ja perehdytystä.

Perehdytyksen ja koulutuksen tarve työn alussa

Kuvio 4. Perehdytyksen ja koulutuksen tarve työn alussa

Kyselyyn valitut opetusaiheet mukailevat tullitarkastajan suorittamaa käytännön työtä. Tullitarkastajan tulee tuntea lainsäädäntö, osata rajoitukset ja kiellot, puhuttaa asiakasta, suorittaa tullitarkastus, turvata tutkinta ja ymmärtää rikosprosessi tullirikoksen paljastuttua. Kaikissa näissä opetusaiheissa perehdytyksen ja koulutuksen tarve työn alussa oli huomattavan suuri. Vastaajia oli 30.

7.3 Vastaajien avoimet vastaukset Tullialan koulutuksen- ja perehdytyksen tarpeeseen

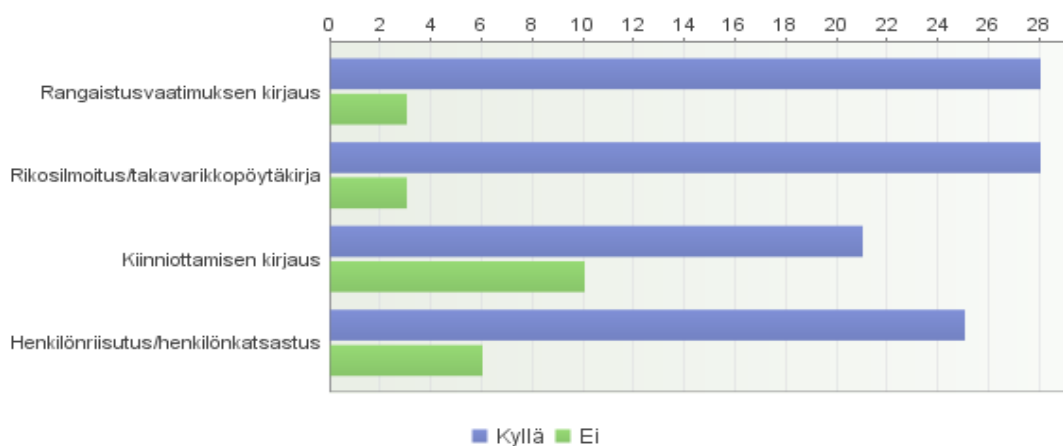
Kyselyyn vastanneille annettiin myös mahdollisuus vapaamuotoiseen vastausvaihtoehtoon. Vastaaja sai vapaasti esittää omia näkemyksiään ja kokemuksiaan koskien Tullin koulutukseen ja perehdytykseen liittyviä asioita aloittaessaan työt Tullissa. Vastaajilla oli myös mahdollisuus lisätä sellaisia opetusaiheita kysymyslomakkeen ulkopuolelta, joiden opetusta vastaaja koki tarvitsevänsä Tulliin töihin tullessaan.

Avoimissa vastauksista valvonnan perehdytyksen ja koulutuksen puutteellisuus opetussisällöllisesti ja ajallisesti nousivat esiin. Perehdytys- ja koulutusmateriaalista ei koettu olevan tukea operatiivisessa valvonnan työssä ja työhön oppiminen koettiin tapahtuvan vain käytännön työtä tekemällä. Osa vastaajista ei ollut saanut työnantajan antamaa perehdytystä johtuen joko työn määräaikaisuudesta tai silloisesta opetusrakenteesta. Vastaajista osa oli tyytyväisiä vanhempien kollegoiden antamaan perehdytykseen työpaikoilla. Varsinaisista opetusaiheista esitettiin eristämistarkkailukoulutusta, asiakkaan kuljettamisen sekä autontarkastuksen koulutusta. Vastaajia oli yhdeksän.

7.4 Vastaajien työtehtävät

Työtehtävien kartoituksella (kuvio 5) halusin selvittää, käyttäkö tullitarkastaja viranomaisrekistereitä perusvalvontatyössään rikosilmoituksen ja rangaistuvaatimuksen kirjaamiseen sekä suorittaako henkilökunta kiinniottamisen kirjauksia ja pakkokeinolain alaisia työtehtäviä, jotka puuttuvat ihmisen yksilöoikeuksiin.

Suoritettavat työtehtävät

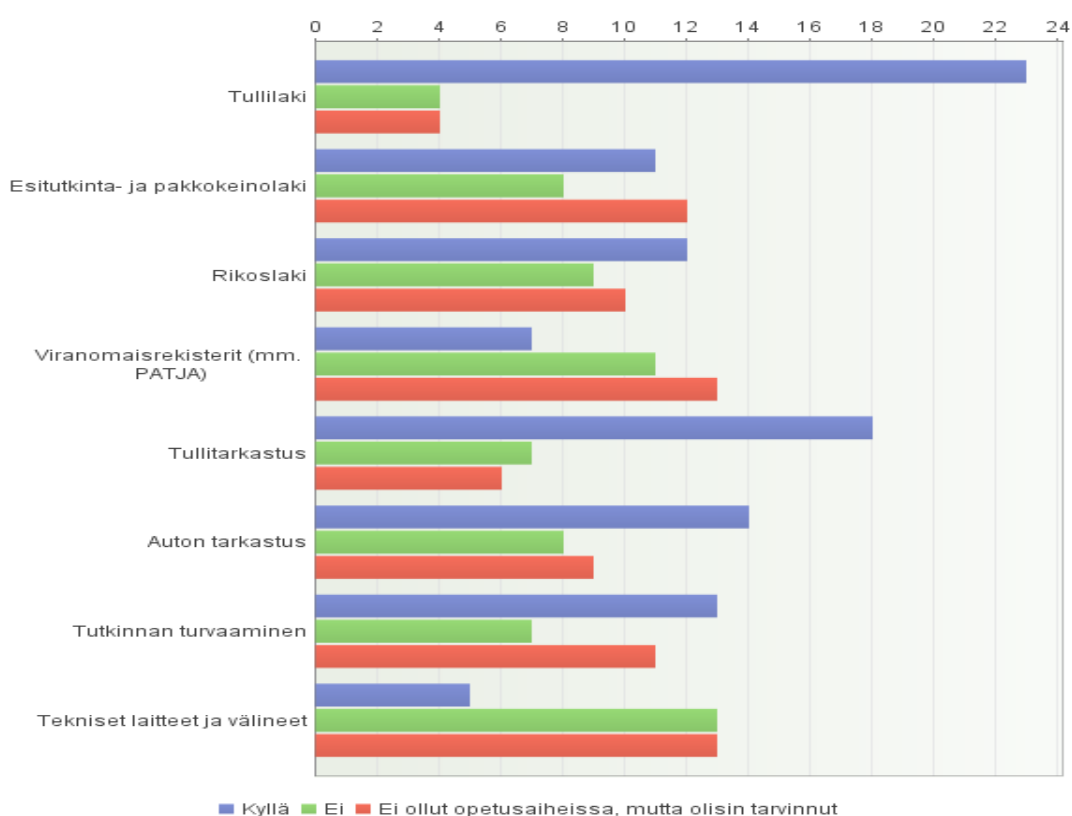
Kuvio 5. Työpaikalla suoritettavia tehtäviä

Rangaistusvaatimuksia, rikosilmoituksia ja takavarikkopöytäkirjan laatimisia suorittaa suurin osa vastaajista toimipaikoillaan. Kiinniottamisen kirjauksia itsenäisesti suoritetaan myös toimipaikoilla, tosin hieman vähemmän kuin muita kuviossa mainittuja työtehtäviä. Vastaajia oli 31.

7.5 Vastaajien Tullialan peruskoulutuksen tarpeet

Seuraavalla kysymyksellä selvitettiin, olivatko vastaajat saaneet tai kokeneet tarvinneensa Tullin antamaa koulutusta riittävästi seuraavissa opetusaiheissa (kuvio 6) Tullialan peruskoulutuksessa. Vastauksien epätasaisuus oli melko suuri. Tullin peruskoulutuksessa ei ole koskaan annettu esimerkiksi PATJA (poliisiasian tietojärjestelmä -sovellus) -koulutusta, mutta silti vastaajista 7 ilmoittaa, että oli saanut kyseisen koulutuksen.

Opetusaiheet Tullialan peruskoulutuksessa

Kuvio 6. Koulutuksen tarve Tullialan peruskoulutuksessa

Tullilain koulutuksen osalta 23 vastaajista ilmoittaa, että ovat saaneet mielestään tarpeeksi tullilain koulutusta Tullialan peruskoulutuksessa. Viranomaisrekistereitä koskevan kysymyksen kohdalla 13 vastaajista kertoo, että kyseinen opetusaihe ei ollut koulutuksen opetusaiheissa, mutta kokivat tarvinneensa kyseistä koulutusta. Tarkastuksessa käytetyt tekniset laitteet ja

välineet koettiin myös tarpeelliseksi opetusaiheeksi. Tutkinnan turvaamisessa 13 vastaajista koki tarvitsevansa kyseistä koulutusta. Vastaajia oli 31.

7.6 Vastaajien avoimet vastaukset Tullialan peruskoulutuksen tarpeista

Kyselylomakkeen seuraava kysymys oli avoin kysymys, jossa työntekijä sai ilmaista ennalta annettujen koulutusaiheiden lisäksi muita koulutustarpeita ja näkemyksiään. Tullin yleisperehdytys nousi esiin myös tämän osion vastauksessa kahden vastaajan vastauksessa. Perehdytyksen koettiin antavan suppean perustan operatiiviseen valvontatyöhön. Yleisperehdytys keskittyi vastaajan mielestä lähinnä virkamiehenä toimimisen perusteisiin sekä Tullin toimivallan kulmakiviin. Toinen vastaajista esitti tyytymättömyytensä perehdytyksen tasoon. Perehdytyksen olisi toivottu olevan laajempaa.

Valvontaa koskevan koulutuksen aikaistamista Tullialan peruskoulutuksessa esittivät noin puolet kysymykseen vastanneista. Kaksi vastaajista oli sitä mieltä, että valvonnan koulutus tulisi saada mieluummin ennen kuin henkilö siirtyy perusvalvontatehtäviin. Toisen henkilön vastauksessa tuotiin esiin myös Tullialan peruskoulutukseen pääsemiseen kuluva pitkä aika. Tullitarkastaja saattaa toimia jopa useita vuosia ilman mitään Tullin antamaa koulutusta perusvalvontatehtäviin. Tullialan peruskoulutuksessa valvontakurssien koettiin tulevan liian myöhäisessä vaiheessa koulutusta tullivalvonnan työn vaativuutta ajatellen. Vastaajat kokivat, että perehdyttäjille ei anneta tarpeeksi koulutusta ja tukea kyseiseen tehtävään sekä perehdyttäjän tehtävää ei koettu välttämättä vapaaehtoiseksi valinnaksi perehdyttäjälle itselleen.

Kahden vastaajan mielestä Tullin antamaa valvonnan koulutusta ei ole koettu tarpeeksi vahvaksi ja opetuksessa asiat käsiteltiin pintapuolisesti. Taulukossa 12 esitetyt opetusaiheet olivat kahden vastaajan mielestä koulutukseen kuuluvia ja tarpeellisia. Tämän lisäksi vastaajat ilmoittivat tarpeesta kattavimpiin jatko- ja täydennyskoulutuksiin valvonnan osalta. Yksi vastaajista kertoi saaneensa perusvalvontatyöhönsä tarvitsemansa tiedon vasta Tullin rikostorjuntakurssilta, joka kuuluu valvonnan jatkokoulutuksiin.

Erillisiä opetusaiheita esitti viisi vastaajista. Tutkinnan turvaaminen koettiin aihealueeksi, josta ei koskaan puhuta liikaa. Kriminaali- ja oikeuspsykologian kurssia esitti yksi vastaajista. Opetusta huumausainevalvonnasta todettiin tärkeäksi osa-alueeksi perustellen tämä nopeasti muuttuvien ja uusien laittomien aineiden markkinoille tulon takia. Lainsäädännön ja viranomaisrekistereiden koulutusta esitti yksi vastaajista. Negatiivisiin tilanteisiin tai tapahtumiin joita perusvalvonnan työssä esiintyy, toivottiin, että Tullissa opeteltaisiin toimintatapana purkutilaisuudet, missä tämä ei-toivottu tilanne tai tapahtuma käytäisiin läpi yhdessä tarkastus tilanteessa mukana olleiden kanssa. Yksi vastaajista esitti henkilöauton- ja raskaanliikenteen tarkastuksia valvontakurssille.

7.7 Vastaajien tarpeita ja näkemyksiä Tullialan koulutuksesta sekä jatko - ja täydennyskoulutuksesta

Seuraavassa avoimessa kysymyksessä annettiin Tullin henkilökunnalle mahdollisuus vapaalla sanalla ilmaista, mitä ajatuksia, näkemyksiä ja kokemuksia heillä on Tullin antamaan koulutukseen liittyen. Kysymystä johdateltiin niin, että työntekijä voi ilmaista mielipiteensä myös tullivalvontaan liittyvissä muissa asioissa, esimerkiksi yksittäiseen työtehtävään tai yleiseen tiedon saamiseen. Seuraavissa kappaleissa esitän vastaajien vastaukset. Vastaajia oli 18 henkilöä.

Koulutuksen ajallinen toteutus ja rakenne nousivat esiin myös tässä vastausosiossa. Perusvalvonnan työntekijän koulutus, esimerkiksi viranomaisrekistereihin ja valvonnan työssä tarvittaviin menetelmiin ja välineisiin koettiin tulevan liian myöhäisessä vaiheessa. Vastaaja koki, että edellä mainittuihin asioihin liittyvä perehdytys ja koulutus on usein laitettu vanhempien kollegoiden vastuulle, vaikka he eivät olisikaan virallisia perehdyttäjiä. Vastaajien mukaan valvonnan koulutus tulisi saada ennen itse töihin ryhtymistä tai ainakin nykyistä laajempi perehdytys tullivalvonnasta. Peruskoulutuksen toteuttamista esitettiin siten, että valvonnan henkilökunta kävisi Tullialan peruskoulutuksessa eri linjan kuin verotustehtävissä olevat. Koulutuksen painotus olisi näin valvonnassa ja opetuksesta saataisiin oikea hyöty perusvalvonta-tehtäviin. Aikaisemman Tullialan peruskoulutuksen saaneet totesivat, että peruskoulutus ei vastannut todellisen valvonnan työkentän tarpeita ja yksi vastaajista koki, että tullivalvonta kokonaisuudessaan onkin itse opiskeltu ja erehdyksien kautta opittu.

Vastaajista yhdeksän toi ilmi valvonnan opetuksen tarpeita. Lainsäädännön todettiin olevan tärkeää tuoda opetukseen heti alussa käytännön tehtävien rinnalle ja käsitellä näitä perusteellisesti. Puhuttamisen ja asiakkaan kohtaamisen liittyvät koulutukset olivat yhden vastaajan mielestä tärkeitä. Suppeassa esitutkinnassa huomioitavat asiat nähtiin myös tärkeänä opetusaiheena. Kollegoiden ja esimiesten tiedon puutetta myös kritisointiin ja kaksi vastaajista oli sitä mieltä, että kollegoiden ja ennen kaikkea esimiesten tulisikin oma-aloitteisesti päivittää tietonsa ajan tasalle. Tullialan peruskoulutuksen valvontakurssit nähtiin pätevinä täydennys- ja kertauskursseina myös vanhemmille kollegoille.

Vastaajista seitsemän otti kantaa tullivalvonnan jatkokoulutukseen. Yksi vastaajista koki tyytyväisyyttä Tullin koulutustarjontaan. Muiden vastaajien osalla kritisointiin valvonnan jatkokoulutuksen puutetta. Vastaajat kokivat, että koulutuskartoituskyselyjä täytetään kyllä toimipaikoilla, mutta esitettyjä koulutustarpeita ei kuitenkaan ole kysynnästä huolimatta saatu. Tullin verotuksen jatkokurssien katsottiin olevan säännöllisiä. Jatkokoulutukseen pääseminen koettiin esimerkiksi Tullin rikostorjuntakurssille olevan hankalaa. Vastaajista kaikki, jotka kyseisen kurssin olivat käyneet, kokivat sen antavan tarpeellisen ja tarvittavan tiedon perus-

valvontatyöhön. Perusvalvontatyö ja rikostorjunta nähtiin yhden vastaajan mukaan selkeänä yhtenä kokonaisuutena.

Lakimuutokset nousivat myös vastauksissa esiin. Vastaaajista yksi totesi, että lakia pystyvät kyllä kaikki lukemaan, mutta informointi lain soveltamisesta ja tulkinnasta jää lukijan omaan harkintaan. Lakien tulkinnasta ja uusien lakien avaamisesta henkilökunnalle kommentoi kaksi vastaajaa. Uusien lakien tullessa voimaan esimiesten koettiin vain ilmoittavan lakimuutoksista. Vastajat toivoivat, että esimiestasolta lain sisältöä ja lain soveltamista käytännössä avataisiin enemmän. Yksi vastaajista koki, että lain tulkinta saattaa olla erilaista riippuen toimipaikka-alueesta, vaikka tämän tulisi ehdottomasti olla yhdenmukaista kaikissa tullitoimipaikoissa.

Koulutuksen järjestämistä toivottiin myös paikallisesti, omalla toimipaikalla tapahtuvaksi. Nykyisillä resursseilla henkilökunnan irrottaminen koulutuksiin on vaikeaa. Koulutustapoina ehdotettiin teknologian hyödyntämistä ja erilaisia räätälöityjä koulutuksia. Määräaikaisen virkasuhteen omaava vastaaja ymmärsi, että kattavan valvontakoulutuksen järjestäminen määräaikaisille työntekijöille ei ole välttämättä Tullin kannalta tuottavaa. Vastaaajan mielestä asian käänttöpuolena on kuitenkin se, että moni oppi liikkuu uusien työntekijöiden keskuudessa suusta suuhun ja tällöin myös ”rikkinäinen puhelin” -riski kasvaa. Toimipaikkojen paikallisella työhön perehdytystoiminnalla on suuri vastuu ja vastaajan mielestä perehdyttämisen laadussa olisi myös parannettavaa.

7.8 Tullin valvontaosaston haastattelutulokset

Tullivalvonnan työkenttä, kuten tässä opinnäytetyössäni aikaisemminkin on todettu, on laaja-alainen kokonaisuus ja valvontatehtävissään tullitarkastaja käyttää toimivaltuuksia virkatehtävissään. Yksi tullivalvonnan päätehtävistä on tullirikoksien paljastaminen. Tullirikoksien paljastaminen johtaa rikosprosessiin, jonka hallitseminen on julkista valtaa käyttävälle virkamiehelle tehtävän menestyksekkään hoitamisen kannalta tärkeää.

Tullin asiantuntijoille kohdistetut kysymykset tähän opinnäytetyöhön osoitin Tullin valvontaosaston kansainvälisten ja oikeudellisten asioiden parissa työskentelevälle lakimies Juha Vilkolle ja valvontaosaston tutkinnan Helsingin yksikön päällikölle Sami Outiselle. Vilkolle ja Outiselle esitettiin eri kysymykset, joten tulen käsittelemään Vilkolta saadut vastaukset ensin.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymyksen koskiessa tullitarkastajan työssään käyttämää julkista valtaa ja hänelle annettavaa koulutusta, Vilko (2016) toi esiin eduskunnan hallintovaliokunnan mietinnön (21/2012), joka koski Tullin hallintolain säätämistä. Eduskunnan hallintovaliokunnan mietinnössä todetaan, että tullimies on poliisimiehen ja rajavartiomiehen ohella yksi

niistä harvoista virkamiehistä, jotka valtio kouluttaa tehtäväänsä. Tullimies käyttää työssään merkittävää julkista valtaa ja valiokunta on katsonut, että erillisen valmistelun pohjalta on tarpeen täydentää lainsäädäntöä tullimiestä ja tämän koulutusta koskevilla säännöksillä.

Vilko (2016) totesi, että monet tullimiehen käytössä olevat valtuudet vastaavat sisällöltään poliisin käyttämiä valtuuksia, ja ovat osittain jopa niitä laajemmat. Tullimiehen käyttämällä valtuuksilla voidaan puuttua useisiin perustuslaissa turvattuihin oikeuksiin. Perusvalvonnassa-kin työskentelevän tullimiehen tulee siksi osata valtuuksiin liittyvä ja niiden käyttöä säätelevä lainsäädäntö poliisin vastaavaan taitoon rinnasteisesti. Poliisin koulutus sisältää valtuuksien käyttämiseen liittyvää opetusta laskentatavasta riippuen jopa satoja tunteja. Ennen perusasioiden kouluttamista poliisikokelas ei voi käyttää valtuuksiaan. Siten ei voi tulla kysymykseen, että tullimies käyttäisi valtuuksiaan ilman laadukasta koulutusta.

Lainsäädännön koulutuksesta puhuttaessa Vilko (2016) totesi, että lähikoulutuksena annettavan perusjuridiikan hallinta tulisi varmistaa ennen työskentelyn aloittamista varsinkin, jos työssä käytetään vähänkään julkista valtaa. Työssään tullimies ei ennen perusjuridiikan hallintaa käyttäisi julkista valtaa lainkaan, tai käyttäisi sitä ainoastaan kokeneen ja pätevän tullimiehen välittömässä ohjauksessa. Vasta sen jälkeen kun valtuuksien käytön juridiikan pääasioiden hallinta on kontrolloituilla kokeilla osoitettu, voisi tullimies käyttää joitakin valtuuksien muotoja.

Tullin oikeudellisten asioiden parissa työskentelevän Vilkon (2016) mukaan perusjuridiikan hallintaan liittyviä tilanteita sattuu vielä liian usein jopa pitkään palvelleille tullimiehille. Asia on parantumassa sitä mukaa, kun valvontahenkilöstö on saanut kattavammin Tullialan peruskoulutuksen tullivalvonta kurssiin sisällytettyä laajempaa juridista koulutusta.

Perusvalvonnassa työskentelevien työtehtävien laajuus vaihtelee paikoittain monestakin erisyistä. Yksi näitä syistä on opinnäytetyössäni jo aikaisemmin todetut alueelliset erot ja niiden kautta muodostuvat tehtävänkuvat. Tullitarkastuksen suorittaminen vaatii oman osaamisen ja tietämyksen, koska tullitarkastuksen kohteet ja tilanteet voivat olla hyvin erilaisia, lähtien esimerkiksi matkustajan matkatavaroista päätyen suoritettavaan konttitarkastukseen. Tullitarkastuksissa käytetään tarkastamisen tukena myös erilaisia välineitä ja laitteita.

Perusvalvonnan suorittamista tarkastuksista Outinen (2016) totesi vaikuttavan siltä, että Tullin koulutuksessa liikennevalvontaan ja ajoneuvojen kuntoisuuksien valvontaan panostetaan enemmän kuin tarkastuskoulutukseen, joka liittyy kieltojen ja rajoitusten valvontaan. Outisen (2016) mielestä olisi toivottavaa, että tulossa olisi painopistemutoksia ns. strategisella tasolla. Outinen totesi, että omasta tehtävästään käsin hänen on vaikea arvioida tarkastustoiminnan tosiasiallista tasoa tällä hetkellä. Outisen (2016) mukaan aika ajoin nousee esille tapauk-

sia, joissa tarkastustulos on negatiivinen mutta tutkinnassa on selvinnyt, että joitain kieltojen ja rajoitusten alaista tavaraa on kuitenkin onnistuttu salakuljettamaan. Tämä koskee fyysisiä tarkastuksia, esimerkiksi läpivalaisua.

Tutkinnan turvaaminen ja rikosilmoitusten laatiminen on luonnollinen jatkumo paljastuneen tullirikoksen myötä. Kysyttäessä Outiselta mitä tutkinnassa ylös nousseita huomioita on havaittu näiden asioiden osalta, Outinen (2016) totesi, että näissä asioissa on ainakin pääkaupunkiseudulla menty suuri harppaus eteenpäin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Lähtökohdaisesti kaikki tullivalvonnan operatiivisissa kenttätehtävissä työskentelevät henkilöt pystyvät melko itsenäisesti tekemään paljastuneeseen tullirikokseen liittyvät PATJA-kirjaukset. PATJAn perusilmoitusten kirjaukset ovat Outisen (2016) mielestä mukaan tosin välillä olleet hie-man puutteellisia tai ylimalkaisia. Outinen korostaakin, että on tärkeää, että ilmoituksen selostusosasta selviää tarkasti epäiltyyn rikokseen liittyvä tapahtumankuvaus ja se, kuka tullimies on suorittanut minkäkin toimenpiteen. Tutkinnanturvaamiseen liittyviä laiminlyöntejä on noussut esille joskus, mutta suurempia ongelmia ei ole tullut ilmi.

Kysyttäessä millainen tieto- ja osaamis pohja tullimiehellä tulisi olla perusvalvontatyössä Outinen (2016) toteaa, että riittävä teoreettinen osaaminen kieltoja ja rajoituksia koskevista säännöksistä tulisi hallita. Kieltojen ja rajoitusten hallintaa tulisi korostaa erityisesti tullivalvonnan esimiestyössä. Tämän lisäksi tulisi osata riittävä perusosaaminen hallinto- ja rikosprosessia koskevista menettelysäännöksistä mukaan lukien keskeiset oikeusperiaatteet sekä tullimenettelyihin- ja verotukseen liittyvät perusasiat sekä aineellinen rikosoikeus. Teoreettisen osaamisen lisäksi Outinen (2016) korostaa tarkastustilanteisiin liittyvää teknistä ja taktista osaamista. Erityisesti rakenteellisten muutosten havaitseminen ajoneuvojen ja muiden kuljetusyksiköiden rakenteissa vaatii harjoittelua ja riittävän ajan varaamista tarkastusten suorittamiseen.

Helsingin toimipaikoissa PATJA-kirjaukset tullirikoksen paljastuttua osataan pääsääntöisesti Outisen (2016) mukaan suorittaa. Outisen (2016) näkemys oli, että jokaisen Tullin perusvalvonnassa työskentelevän henkilön tulisi osata hoitaa paljastunut tullirikos esitutkintaan siirtämiseen asti. Outinen (2016) toteaa, että nykyisillä resursseilla ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista vaiheistaa näitä tehtäviä eri henkilöille tai tahoille. Valvonnan järjestelmiin liittyvät kirjaamiset lähtevät myös pitkälti siitä lähtökohdasta, että toimenpiteen suorittaja vastaa itse toimenpiteisiin liittyvistä kirjauksista. Outisen (2016) käsityksen mukaan tämän tyyppinen toimintamalli on otettu lähtökohdaksi koko valvontahenkilöstön koulutuksessa, eli kaikille taattaisiin perus- ja jatkokoulutuksessa riittävät ammatilliset valmiudet suoriutua tullirikosten paljastamiseen ja tutkinnan turvaamiseen liittyvistä perustehtävistä.

7.9 Tuloksien yhteenveto

Tämän opinnäytetyöni kohteena olevat Tullin perusvalvonnassa työskentelevät vastaajat ilmoittivat työntekijän tarpeesta laajempaan ja työnkuvaa paremmin vastaavaan yleisperehdytykseen. Yleisperehdytyksen koulutusmateriaalin sisältöä ei myöskään koettu vastaajien mielestä tullivalvonnan operatiivista toimintaa tukevaksi. Usean vastaajan mielestä myös työssä ja työpaikoilla tapahtuvaan työhön perehdyttämiseen ei oltu tyytyväisiä. Vastaajista osa kuitenkin kertoi, että perehdyttäminen työpaikoilla oli perusteellinen ja työtä tukeva. Vastaajista osa ilmoitti, ettei ollut saanut työnantajan antamaa yleisperehdytystä. (Toimipaikkaosastojen kysely 2016.)

Työn aloittamishetkestä koulutuksen tarve on välittömästi olemassa ja nousi voimakkaasti esiin kaikkien kyselylomakkeeseen ennalta laatimieni opetusaiheiden osalta. Tullin toimivalta, kiellot ja rajoitukset, muu Tullin toimivaltaan liittyvä lainsäädäntö, rikosprosessin tunteminen, tutkinnan turvaaminen, viranomaisrekisterit, tullitarkastus, tekniset laitteet ja välineet sekä puhuttaminen opetusaiheina koettiin kaikki tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Vastaajat myös kokivat, että koulutus tulisi antaa heti tai mieluummin ennen henkilön siirtymistä työskentelemään Tullin perusvalvontatehtäviin. (Toimipaikkaosastojen kysely 2016.)

Tullialan peruskoulutukseen pääsemiseen koettiin kuluvan kohtuuttoman pitkä aika. Työntekijän todettiin olevan jopa useamman vuoden töissä ennen peruskoulutuksen aloittamista. Vastaajista osa esitti perusvalvonnalle omaa erillistä Tullialan peruskoulutuksen linjaa, jossa koulutuksen pääpaino olisi tullivalvonnan opetuksessa. Lainsäädännön koulutus tulisi tuoda opetukseen mukaan heti alussa käytännön työtehtävien rinnalla. Tullin koulutuksen toivottiin toimivan operatiivisen työn tukiverkkona myös koulutuksen jälkeen. (Toimipaikkaosastojen kysely 2016.)

Vastaajien työtehtävien selvittämisellä halusin kartoittaa käyttävätkö tullitarkastajat työssään viranomaisrekistereitä ja suorittavatko he ihmisen perusoikeuksiin kohdistuvia pakkokeinonlain (806/2011) 8 luvun 30 pykälässä tarkoitettuja henkilönkatsastuksia tai henkilöntarkastuksia sen tutkimiseksi, mitä tarkastettavalla on muuten kuin vaatteissaan yllään. Pääsääntöisesti kaikki vastaajat suorittavat kyseisiä tehtäviä. (Toimipaikkaosastojen kysely 2016.)

Vastauksissa myös esimiesten tai vanhempien kollegojen tiedon puute nousi esiin. Esimiesten tulisi vastaajien mukaan päivittää tietojään oma-aloitteisesti tai hakeutumalla jatko- ja täydennyskoulutuksiin. Yksi vastaajista kertoi, että esimieheltä oikean tiedon saanti on välillä hankalaa. Esimiehiä saattaa olla useampikin, mutta kukaan ei välttämättä osaa antaa vastauksia työntekijän esittämään kysymykseen. Uusien lakien tultua voimaan esimiehet vain tie-

dottavat muutoksesta henkilökunnalle selvittämättä miten lakia tulkitaan tullivalvonnassa. (Toimipaikkaosastojen kysely 2016.)

Vastaajat toivat esiin selkeän tarpeen jatko- ja täydennyskoulutuksiin tullivalvonnan osalta. Valvonnan jatkokoulutuksista ainoastaan raskaanliikenteen valvontaan painottuva kurssi oli yhden vastaajan mielestä säännöllisesti Tullin jatkokoulutuksen tarjonnassa oleva kurssi. Tullirikostorjuntakurssin käyneet vastaajat totesivat kurssin hyödylliseksi ja työtä tukevaksi Tullin perusvalvontatyötä ajatellen. Tullirikostorjuntakurssille pääseminen koettiin kuitenkin Tullin perusvalvonta työtä tekevälle hankalaksi. (Toimipaikkaosastojen kysely 2016.)

Valvontaosastolta saadut haastattelutulokset tukivat toimipaikkaosastojen henkilökunnalta saatuja vastauksia. Julkista valtaa käyttävän virkamiehen tulee hallita perusjuridiikka työssään. (Vilkko 2016.) Tullin perusvalvontatyötä ja siihen liittyvää teknistä ja taktista osaamista, kieltojen ja rajoitusten valvontaa, rikosprosessin tuntemista ja viranomaisrekistereihin suoritettavien kirjauksien hallitsemista korostettiin. Esimiesosaamiseen kieltojen ja rajoitusten osalta toivottiin myös merkittävää parannusta. (Outinen 2016.)

8 Johtopäätökset

Opinnäytetyöni tutkimuskysymyksenä toimi, mitä Tullin perusvalvonnassa työskentelevän tullitarkastajan tulee hallita työssään, jotta julkisen vallan käyttö työtehtävissä täyttää viranomaiselta odotetut ammattimaiset toiminnan edellytykset. Kaiken Tullin valtuuksien käytön lähtökohtana on perustuslain (731/1999) 2 pykälän 3 momentti, jossa säädetään ”Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.” Tutkimustulokset osoittivat toimipaikkaosastoille suoritettujen kyselyjen perusteella sekä valvontaosastolta saaduissa haastatteluissa sen, että tullitarkastajan tulee hallita lainsäädäntö työssään ja lainsäädäntö tulee saada heti käytännön työtehtävien rinnalle mukaan.

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli uudistaa Tullialan peruskoulutuksen tullivalvonnan koulutus 1.8.2016 voimaan tulleiden uusien Tullialan ammattitutkinnon Tullivalvonnan osaamisalan Liikennevirtojen tutkinnon osan perusteiden mukaisesti. Liikennevirtojen tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet sekä osaamiskriteerit on laadittu siten, että ne mahdollistavat monipuolisten koulutusaiheiden tuomisen opetustarjontaan. Tutkimustulokset osoittivat, että nykyinen tullivalvontakurssin opetussuunnitelma vastaa jo melko hyvin tutkimustuloksissa nousseita vastaajien koulutustarpeita. Opetussisällön painotuksia tullaan muuttamaan kuitenkin siten, että se painottuisi tasapuolisesti vastaamaan laajaan tullivalvonnan työkenttään, ei pelkästään yksittäisiin työtehtäviin tai valvonnan eri osa-alueisiin. Tullivalvontakurssin opetussisältöön tullaan tuomaan mukaan myös viranomaisrekistereiden koulutus.

Tullivalvonnan koulutuksen tarve on selkeästi tutkimuksen perusteella olemassa jo Tulliin tullessa sekä sen jatko- ja täydennyskoulutuksissa. Koulutustarve muodostuu myös alkuperäisyyden ja Tullialan peruskoulutuksen välille. Toimipaikan esimiehillä ja työhön perehdyttäjällä onkin suuri vastuu palkatun työntekijän perehdyttämisessä ja koulutuksessa työtehtävään. Yhteistyötä Tullin koulutuksen ja toimipaikkaosastojen välillä tulisi parantaa ja kehittää.

Tullin koulutusrakenteen ollessa nykyisessä muodossaan, koulutuksia suunniteltaessa ja rakentaessa tulisi hyödyntää sähköisiä opetusmenetelmiä enemmän ja rakentaa räätälöityjä koulutuksia niille opetusaiheille, missä ei ole välttämätöntä tarvetta vuorovaikutteiseen lähiopetukseen. Henkilöresurssien ollessa toimipaikoilla vähäiset, voitaisiin näillä keinoin tiedon ja koulutuksen saantia tullitarkastajille parantaa. Tullivalvontaan liittyvän tiedon tulisi kaikilta osin olla avointa, päivitettyä ja helposti saatavilla olevaa.

9 Oman työn arviointi ja jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyön tekeminen oli haastava, mutta tärkeä prosessi. Tunnen tullivalvonnan tehtävät ja sen konkreettisia koulutustarpeita. Opinnäytetyön tein kuitenkin objektiivisesti, tuomatta tutkimukseen omia näkemyksiäni. Oma henkilökohtainen selkeä näkemys siitä, mitä koulutusta Tullin perusvalvonnassa työskenteleville tulee tarjota, tuli nyt myös vahvistetuksi tämän opinnäytetyön tutkimustuloksilla. Olemassa oleva tietämys tullivalvonnan koulutustarpeista toimi valitettavasti myös kompastuskivenä itselleni, joka näkyi kyselylomakkeen suunnittelun huolimattomuudessa. Kyselylomakkeen ymmärrettävyys olisi tullut testata useammalla henkilöllä ennen sen lähettämistä. Tullitarkastajien avoimilla vastauksilla pystyin kompensoimaan huomaamani virheen kyselylomakkeessa. Opinnäytetyön luotettavuus olisi parantunut, jos toimipaikkaosastojen henkilökunnalle suunnattuun kyselyyni olisin saanut vastauksia enemmän. Opinnäytetyön luotettavuuden ja pätevyyden osalta katson, että virheestäni kyselylomakkeessa ja vähäisestä vastaajamäärästä huolimatta analyysin johdonmukaisuus ja tulosten toistettavuus kuitenkin toteutuivat. Kyselylomakkeeseen olisin myös, näin jälkikäteen tarkasteltuna, lisännyt kysymyksen vastaajien koulutustaustasta ja kuinka moni vastaajista aikoo tai on jo suorittanut Tullialan ammattitutkinnon.

Haasteet muodostuivat myös tutkimusmenetelmistä ja teoriapohjasta, joiden parissa työskentelin hyvin pitkään. Opinnäytetyön edetessä, nämä asiat kuitenkin hahmottuivat ja selkiintyivät. Mikäli minulla olisi nyt kuitenkin mahdollisuus palata opinnäytetyön aloitushetkeen, perehtyisin ensimmäisenä paremmin tutkimusmenetelmiin ja mieltäisin teoriapohjan valmiiksi työlleni. Selkeää aikataulua minulla ei ollut valmistumispäivää lukuun ottamatta. Tarkkaan mietitty aikataulu olisi tasaannuttanut opinnäytetyöhön kuluvia tunteja.

Laajuudeltaan opinnäytetyöni antaa hyvän kokonaiskuvan työntekijöiden koulutustarpeista. Esittämäni kysymykset mittaavat hyvin niitä asioita, joita halusin mitata. Kyselylomakkeella saatiin selville, minkälainen on kohderyhmän koulutuksen tarve tullivalvonnan osalta tullitar- kastajan koulutuspolun eri vaiheissa. Työssäni olen kertonut aineiston hankkimisesta, ja siitä miten tuloksiin päädyin. Olen tarkastellut teoriapohjaa Tullin perusvalvontahenkilökunnan näkökulmasta, Tullin asiantuntijoiden ja julkisen vallan käytön näkökulmasta. Aineistoa olen kerännyt useasta eri lähteestä. Lainsäädäntö ja Tullialan ammattitutkinnon perusteet ovat toimineet opinnäytetyöni teoriapohjana suorittamani kyselyn toimipaikkaosastojen tullitar- kastajille ja valvontaosastolta saatujen haastattelujen lisäksi, joiden koenkin antavan tähän opinnäytetyöhöni suurimman painoarvon.

Tämän opinnäytetyön tekeminen herätti jatkotutkimusaiheen, tai paremminkin tutkimusme- netelmä vaihtoehdon, jossa tullivalvonnan käytännön työtä tai sen erillistä työtehtävää kehi- tettäessä lähestymistapana toimisi kehittävä työntutkimus. Kehittävässä työntutkimuksessa yhdistetään tutkimus ja käytännön kehittämistyö. Kehittävä työntutkimus ei tuota työpaikoil- le valmiita ratkaisuja, vaan se on osallistava lähestymistapa, jossa työntekijät itse analysoivat ja muuttavat omaa työtään. Kehittävään työntutkimukseen voidaan ottaa koko organisaatio mukaan, joten sillä on vaikutusta työn ja koko organisaation laadullisiin muutoksiin.

Lähteet

Engeström, Y. 2002. Kehittävä työtutkimus. 3.painos. Helsinki: Hallinnon kehittämiskeskus.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8.painos. Jyväskylä: Gummerus.

Hirsjärvi, S., Remes, P & Sajavaara, P. 2012. Tutki ja kirjoita. 15. - 17.painos. Helsinki: Tammi

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Sähköiset lähteet

Asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (812/1998). Viitattu 15.10.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980812>

Esitutkintalaki (805/2011). Viitattu 19.10.2016.
[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110805?search\[type\]=pika&search\[pika\]=esitutkintalaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110805?search[type]=pika&search[pika]=esitutkintalaki)

Euroopan unionin virallinen lehti. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 952/2013. Viitat- tu 13.11.2016.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:269:FULL:FI:PDF>

Hallintovaliokunnan mietintö 21/2012. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tullin hallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Viitattu 12.11.2016.
http://www.eduskunta.fi/FI/vaski/mietinto/Documents/havm_21+2012.pdf#search=21%2F2012%20tulli

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998). Viitattu 15.10.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980631>

Laki rikostorjunnasta Tullissa (623/2015). Viitattu 25.10.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150623#Pidp2208720>

Laki viranomaistentoiminnan julkisuudesta (621/1999). Viitattu 10.10.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>

Opetushallitus 2016. Näyttötutkinto-opas 2016. Viitattu 15.10.2016.
http://www.ooph.fi/download/177568_nayttotutkinto_opas_2016.pdf

Suomen perustuslaki (731/1999). Viitattu 11.10.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Tullialan ammattitutkinto - eperusteet. Liikennevirtojen tutkinnon osa. 19.11.2016.
<http://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/1957386>

Tullilaki (304/2016). Viitattu 15.8.2016.
<http://finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20160304>

Tulli. Tiedotteet. Tullirikosten määrä edelleen korkealla tasolla. Viitattu 20.11.2016
http://www.tulli.fi/fi/tiedotteet/lehdistotiedotteet/0000_tiedotteet/tiedote_20160315_5/index.html

Tulli. Rajoituskäsikirja. Viitattu 27.9.2016.
http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/julkaisut_ja_esitteet/kasikirjat/rajoituskasikirja/

Julkaisemattomat lähteet

Erkkilä, P. 2016. Liikkuvan ryhmän esimies, Helsingin tullin toimipaikka. Helsingin mobiilivaruusteiset autot ja toimialue. Email. 25.10.2016.

Outinen, S. 2016. Valvontaosasto, Helsingin tutkintayksikkö, lomakehaastattelu 20.10.2016

Tullin toimipaikkaosastot kyselylomakehaastattelu. 2016.

Vilkko, J. 2016. Valvontaosasto, kansainvälinen ja oikeudellinen osasto, lomakehaastattelu 16.6.2016

Tulli. 2013 - 2016. Tietoa Tullista, tullit ja niiden tehtävät.

Tulli. 2015. Tullin organisaatio.

Tulli. 2016a. Tullin koulutus. Koulutuksen organisaatio.

Tulli. 2016b. Tullin koulutus. Tullialan ammattitutkinto.

Tulli. 2016c. Tulli toiminnot, rajoitukset.

Tulli. 2016d. Tullin toimipaikkaosastot.

Tulli. 2016e. Tullialan peruskoulutuksen opetussuunnitelma.

Tulli. 2016f. Tullialan peruskoulutuksen linja-aikataulut.

Tulli. 2016g. Tullin koulutus, yleinen Tullia koskeva perehdyttäminen.

Tulli.2016h. Tulli tiedote, verotehtävien siirto.

Tulli 2016i. Tulli toiminnot, varastotarkastus.

Tulli 2016j. Tulli vakiotyötilat, tavarantarkastus.

Kuviot

Kuvio 1. Tullin organisaatio	8
Kuvio 2. Tullin koulutuspolku	12
Kuvio 3. Vastaajien toimipaikka-alue	25
Kuvio 4. Perehdytyksen ja koulutuksen tarve työn alussa	26
Kuvio 5. Työpaikalla suoritettavia tehtäviä	27
Kuvio 6. Koulutuksen tarve Tullialan peruskoulutuksessa	28

Taulukot

Taulukko 1: Tullialan ammattitutkinto	17
---	----

Liitteet

Liite 1: Liikennevirtojen tullivalvonta tutkinnon osa	43
Liite 2: Toimipaikkaosastoille osoitetut kysymykset	46
Liite 3: Valvontaosastolle osoitetut kysymykset	48

Liite 1: Liikennevirtojen tullivalvonta tutkinnon osa

Tutkinnon osat

1.8. Liikennevirtojen tullivalvonta

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- soveltaa valvontaan liittyvää lainsäädäntöä ja toimia Tullin arvojen mukaisesti
- valvoa rajoitusten ja kieltojen noudattamista
- tehdä tarkastuksen ja varmistaa tutkinnan turvaamisen
- päättää tarkastuksen.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammatillisen osaamisensa toimiessaan Suomen tullin operatiivisissa perustehtävissä tehdessään matkustaja- ja liikennemuotokohtaista valvontaa. Siltä osin kuin vaadittavaa ammattitaitoa ei voida käytännön työssä osoittaa, ammattitaidon osoittamista voidaan täydentää muilla tavoin siten, että ammattitaito voidaan luotettavasti arvioida.

Arviointi

TUTKINNON SUORITTAJA SOVELTAA VALVONTAAN LIITTYVÄÄ LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA TOIMII TULLIN ARVOJEN MUKAISESTI.

Toimivalta	
Tutkinnon suorittaja	
Hyväksytyin suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• käyttää virkatehtävään liittyviä tietolähteitä• soveltaa tarvittavaa Tullin toimivaltaan liittyvää lainsäädäntöä ymmärtäen toimivaltuuksiin liittyvät rajoitukset ja periaatteet• käyttää tarvittaessa asiantuntijapalveluja• hyödyntää tarvittaessa viranomaisyhteistyötä• perustelee toimenpiteensä

Tullin arvojen ja hallinnollisten periaatteiden mukainen toiminta	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työssään EU-tullien ydinarvoja ja Suomen tullin arvoja, strategioita ja toimintaperiaatteita • noudattaa työssään hallinnollisia periaatteita • suoriutuu sujuvasti suomen- tai ruotsinkielisistä tilanteista • suoriutuu yleisimmistä vieraskielisistä tilanteista.

TUTKINNON SUORITTAJA VALVOO TYÖTEHTÄVÄNSÄ MUKAISESTI RAJOITUSTEN JA KIELTOJEN NOUDATTAMISTA.

Tutkinnon suorittaja	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • soveltaa matkustajaliikenteeseen ja liikennemuotokohtaiseen valvontaan liittyvää lainsäädäntöä sekä sisäraja- että kolmannen maan liikenteessä • valvoo matkustajaliikenteeseen ja liikennemuotokohtaiseen valvontaan liittyvien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista • valvoo tuontia, vientiä ja kauttakulkua koskevien rajoitusten sekä kieltojen noudattamista • valvoo kulkuneuvon henkilökuntaan liittyvän lainsäädännön noudattamista • tarkastaa matkustaja- ja kuljetusmuotokohtaiseen liikenteeseen liittyvät asiakirjat ja niiden oikeellisuuden.

TUTKINNON SUORITTAJA TEKEE TARKASTUKSEN JA VARMISTAA TUTKINNAN TURVAAMISEN.

Ilmoitukset	
Tutkinnon suorittaja	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • varmistaa, että asiakas on hoitanut ilmoitusvelvollisuutensa Tullille

Taktinen toiminta ja tarkastaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää tehtävässä tarvittavia valvonnan tietojärjestelmiä • hyödyntää eri tietolähteistä saatua tietoa tarkastukseen varautumisessa ja tarkastuksen kohdentamisessa • soveltaa analysoitua tietoa • kohdentaa tarkastuskohteen tehtyjen havaintojen perusteella • erottaa laillisen ja laittoman maahantuonnin, maasta viennin ja kauttakulun • tunnistaa salakuljetuksen eri tavat ja muodot • erottaa puhuttamisen kautta epäkohdat ja ristiriidat asiakkaan toiminnassa ja käytöksessä • soveltaa taktisia menetelmiä tarkastustoiminnassa • tekee tarvittavat jatkotoimenpiteet • toimii hyvässä vuorovaikutuksessa työryhmän jäsenten ja asiakkaiden kanssa • erottaa tilanteet, joissa asian käsittely siirtyy rikosprosessiin • turvaa tutkinnan

Työturvallisuus	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä • tunnistaa eri valvontatilanteisiin liittyvät riskit • tunnistaa omien toimintamahdollisuuksien ja osaamisen rajat sekä huomioi ne työtehtävässään • käyttää tarvittavia menetelmiä, laitteita ja välineitä oikein ja turvallisesti • siirtää tarvittaessa tilannekohtaista toimenpidettä.

TUTKINNON SUORITTAJA PÄÄTTÄÄ TARKASTUKSEN.

Tutkinnon suorittaja	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • kirjaa tarkastuksen tulokset ja havainnot tarvittaviin järjestelmiin • erottaa eri jatkotoimenpiteiden vaihtoehdot ja tekee tarvittavat jatkotoimenpiteet • saattaa tarkastuksen loppuun • tiedottaa tarvittaessa sidosryhmiä tarkastuksen tuloksista ja jatkotoimenpiteistä.

Liite 2: Toimipaikkaosastoille osoitetut kysymykset

1. Työskenteletkö tullivalvonnassa?
2. Mihin alueeseen toimipaikkasi sijoittuu?
 - etelä
 - itä
 - pohjoinen
 - länsi
3. Minä vuonna olet suorittanut Tullin peruskoulutuksen (APK/TPK)?
4. Tullin peruskoulutus on kesken/en ole suorittanut Tullin peruskoulutusta?
5. Missä seuraavissa asioissa olisit tarvinnut koulutusta/perehdytystä aloittaessasi työt Tullissa?
 - Tullin toimivalta
 - Muu Tullin toimivaltaan liittyvä lainsäädäntö
 - Puhuttaminen
 - Tullivalvontaan liittyvä kiellot ja rajoitukset
 - Tullitarkastus
 - Viranomaisrekisterit
 - Tutkinnan turvaaminen
 - Rikosprosessi tullirikoksen paljastuttua
 - Tekniset laitteet ja välineet
6. Jotain muuta, mitä?
7. Suoritatko toimipaikoillasi seuraavia työtehtäviä?
 - Rangaistusvaatimuksen kirjaus
 - Rikosilmoitus/takavarikkopöytäkirja
 - Kiinniottamisen kirjaus
 - Henkilönriisutus/henkilönkatsastus
8. Oletko saanut tai tarvinnut seuraavia Tullin antamia koulutuksia (APK/TPK) riittävästi seuraavista osa-alueista?
 - Tullilaki
 - Esitutkinta- ja pakkokeinolaki

- Rikoslaki
- Viranomaisrekisterit (mm. PATJA)
- Tullitarkastus
- Auton tarkastus
- Tutkinnan turvaaminen
- Tekniset laitteet ja välineet

9. Mitä muuta valvonnan koulutusta tarvitsisit nyt tai olisit tarvinnut Tullin peruskoulutuksessa?

10. Kerro vapaalla sanalla Tullin antaman valvonnan koulutuksen (perus- ja jatkokoulutus) mietteet. Ajatukset voivat liittyä myös vaikka yksittäiseen valvonnan työtehtävään, Tullin koulutusrakenteeseen, opetusaiheiden/kurssien lisäämiseen tai yleisistä muutoksista (mm.tullilaki) infoamiseen. Sana on vapaa!

Liite 3: Valvontaosastolle osoitetut kysymykset

Juha Vilkolle osoitetut kysymykset 16.6.2016. Tullin valvontaosasto, kansainväliset ja oikeudelliset asiat.

1. Mitä perusvalvonnassa työskentelevän tulee tietää ja taitaa ja miksi, ennen kuin hän voi aloittaa itsenäisen työnteon Tullin valvontatehtävissä?
2. Tunnette nykyisen koulutusjärjestelmän Tullissa (monimuoto: verkko, lähijakso, työssä oppiminen) onko se toimiva ja riittävä malli, kun puhutaan viranomaisten koulutamisesta lainsäädännön kannalta?
3. Työskentelette Tullin oikeudellisten asioiden parissa. Mitä kehitettävää Tullin henkilöstöllä on valvonnan näkökulmasta nykytilanteessa?

Sami Outiselle osoitetut kysymykset 20.10.2016. Tullin valvontaosasto, Helsingin tutkinta.

1. Millainen on teidän käsityksenne mukaan tarkastamisen taito ja tarkastuksen taso tällä hetkellä Tullin perusvalvonnassa?
2. Tutkinnan turvaaminen ja rikosilmoituksen laatiminen (TVP,KIP) on luonnollinen jatkumo paljastuneen tullirikoksen myötä. Mitä tutkinnassa ylös nousseita huomioita on havaittu näiden asioiden osalta?
3. Millainen tieto - ja taitopohja jokaisen tullitarkastajan tulisi omata teidän mielestänne perusvalvonnassa toimiessaan?
4. Tulisiko jokaisen perusvalvonnassa työskentelevän osata toimipaikasta riippumatta hoitaa paljastunut tullirikos omatoimisesti tutkintaan siirtymiseen asti?